

7

Tilläggsbudget

7 Tilläggsbudget

7.1 Förslag till tilläggsbudget till statsbudgeten för 2004

Enligt 9 kap. 5 § regeringsformen kan riksdagen för löpande budgetår på tilläggsbudget göra en ny beräkning av statsinkomster samt ändra anslag och anvisa nya anslag. De förändringar av gällande statsbudget som nu kan överblickas och andra frågor som regeringen anser bör tas upp, redovisas i det följande.

Anslagsförändringarna i detta förslag till tilläggsbudget innebär att anvisade medel ökar med 5 081 miljoner kronor netto. De föreslagna ökningarna av anslagen uppgår till 7 875 miljoner kronor och de föreslagna minskningarna uppgår till 2 794 miljoner kronor.

Efter de föreslagna åtgärderna uppgår budgeteringsmarginalen till 0,1 miljard kronor för 2004.

7.1.1 Utgiftsområde 1 Rikets styrelse

45:1 Sametinget

46:1 Allmänna val och demokrati

I statsbudgeten för innevarande år finns för dessa ändamål uppförda ramanslag på 17 665 000 kronor respektive 235 000 000 kronor.

Regeringens förslag: Anslaget 46:1 *Allmänna val och demokrati* minskas med 1 100 000 kronor. Anslaget 45:1 *Sametinget* minskas med 400 000 kronor.

Skälen för regeringens förslag: I propositionen Ändringar i sametingslagen (1992:1433) m.m. (prop. 2003/04:86) förelås Valmyndigheten få uppgifter i sametingsvalen. Detta innebär ökade utgifter på anslaget 46:1 *Allmänna val och demokrati*, vilket bl.a. disponeras av Valmyndigheten. Under förutsättning att riksdagen beslutar i enlighet med propositionen behöver därför anslaget 46:1 *Allmänna val och demokrati* ökas med 400 000 kronor. Finansieringen sker genom att anslaget 45:1 *Sametinget* minskas med motsvarande belopp.

För att finansiera höjningen av det under utgiftsområde 2 Samhällsekonomi och finansförvaltning uppförda anslaget 1:5 *Statistiska centralbyrån* bör anslaget för allmänna val och demokrati minskas med 1 500 000 kronor.

Sammantaget bör anslaget 46:1 *Allmänna val och demokrati* minskas med 1 100 000 kronor.

Ränta på kung Karl XIII:s hemgiftskapital

Regeringens förslag: Betalningen av årlig ränta på kung Karl XIII:s hemgiftskapital till Konungens hovförvaltning upphör.

Skälen för regeringens förslag: Riksgäldskontoret betalar årligen 7 500 kronor till Hans Maj:t Konungens hovförvaltning i ränta på kung Karl XIII:s hemgiftskapital. Bakgrunden härtill är följande.

Vid 1778–79 års riksdag beslöt ständerna att såsom hemgift till hertig Karl (sedermera Karl XIII) till kungens disposition nedsätta ett kapital på 100 000 riksdaler specie och att den årliga räntan skulle överlämnas till hertig Karl. I

december 1780 anbefalldes kungen Statskontoret att sätta in hemgiften i bank för Riksgälds-direktionens räkning och att Statskontoret skulle betala fem procent årlig ränta på kapitalet till hertig Karl eller hans ombud. Efter Riksgäldskontoret inrättande 1789 överflyttades både kapitalet och skyldigheten att betala räntan till kontoret.

Efter Karl XIII:s död begärde Karl XIV Johan att ständerna fortsättningsvis skulle betala räntan till honom. Bland ständerna fanns olika åsikter angående huruvida rätten till ränta var knuten till Karl XIII personligen eller om den kunde ärvas av Karl XIV Johan. Emellertid beslöt 1817–18 års ständer att Karl XIV Johan skulle anses ha arvsrätt till räntan varför den i fortsättningen skulle betalas till den nye kungen.

Kapitalet på hemgiftsmedlen (numera motsvarande 150 000 kronor) bokfördes först bland Riksgäldskontorets räntebärande skulder till dess 1840–41 års ständer beslöt att kapitalet skulle redovisas inom linjen. Riksgäldskontoret redovisar numera åtagandet att betala räntan såsom förfallen ränta på statsskulden.

I sammanhanget finns anledning att erinra om förfarandet i fråga om den s.k. Guadeloupe-räntan som Riksgäldskontoret tidigare betalade till kungahuset. Denna ränta, som uppgick till 300 000 kronor per år, betalades som kompensation för att Karl XIII och kronprins Karl Johan använde försäljningslikviden för ön Guadeloupe till att betala Sveriges dåvarande utrikesskuld.

Riksdagen beslöt 1983 (prop. 1982/83:100 bilaga 3, FiU 1982/83:29, rskr 1982/83:186) att betalningen av Guadelouperäntan skulle upphöra. Detta motiverades med att alla betalningar till kungahuset borde samordnas under ett anslag.

Regeringen anser att på motsvarande sätt Riksgäldskontorets årliga betalning av ränta på kung Karl XIII:s hemgiftskapital skall upphöra och att anslaget 90:1 *Kungliga hov- och slottsstaten* skall räknas upp i motsvarande mån.

I ärendet har samråd förevarit med hovförvaltningen som inte har haft något att invända mot den förordade samordningen.

90:1 Kungliga hov- och slottsstaten

I statsbudgeten för innevarande år finns för detta ändamål uppfört ett ramanslag på 94 574 000 kronor.

Regeringens förslag: Anslaget 90:1 *Kungliga hov- och slottsstaten* ökas med 300 000 kronor.

Skälen för regeringens förslag: Vid beräkningen av medel för kungliga hov- och slottsstaten har inte beaktats att avgifter skall erläggas till Riksrevisionen. Konstitutionsutskottet (bet. 2003/04:KU1) har förutsatt att erforderliga åtgärder vidtas för att rätta till detta förhållande.

Av de skäl som regeringen redovisat i det föregående bör anslaget till hov- och slottsstaten räknas upp med 7 500 kronor för att den årliga betalningen av ränta på kung Karl XIII:s hemgiftskapital skall kunna upphöra. Anslaget bör också tillföras medel motsvarande de avgifter som hov- och slottsstaten beräknas erlägga till Riksrevisionen.

Regeringen anser därför att anslaget 90:1 *Kungliga hov- och slottsstaten* skall ökas med 300 000 kronor.

Förslag till lag om ändring i lagen (1999:1209) om stöd till riksdagsledamöternas och partigruppernas arbete i riksdagen

90:2 Riksdagens ledamöter och partier m.m.

90:3 Riksdagens förvaltningskostnader

I statsbudgeten för innevarande år finns för dessa ändamål uppförda ramanslag på 618 265 000 kronor respektive 540 642 000 kronor.

Riksdagsstyrelsens förslag: Stödet till riksdagsledamöternas och partigruppens arbete i riksdagen skall beräknas efter normen att det skall motsvara kostnaden för 225 politiska sekreterare under perioden 1 september 2004–30 juni 2005, 335 politiska sekreterare 1 juli 2005–30 juni 2006 och 349 politiska sekreterare från den 1 juli 2006. Beloppet 46 000 kronor per politisk sekreterare och månad skall ligga till grund för beräkningen.

Anslaget 90:2 *Riksdagens ledamöter och partier m.m.* ökas med 16 000 000 kronor och anslaget 90:3 *Riksdagens förvaltningskostnader* ökas med 14 800 000 kronor.

Skälen för riksdagsstyrelsens förslag: Riksdagen beslutade 1999 att reformera det offentliga stödet till ledamöternas och partigruppernas arbete i riksdagen. Syftet var att förbättra ledamöternas arbetssituation genom utökad handläggarghjälp, s.k. politiska sekreterare. Hittills har stödet utbetalats efter normen en politisk sekreterare per två ledamöter. En utvärdering av reformen gjordes under hösten 2002. Den visade att reformen slagit väl ut. En majoritet av ledamöterna ansåg att de politiska sekreterarna har stor betydelse för deras uppdrag som ledamot och att deras politiska arbete har underlättats.

Flertalet ledamöter ansåg också att stödet borde utökas. Det var en allmän uppfattning att det har stor betydelse för en fungerande demokrati att riksdagen och dess ledamöter har kvalificerade resurser som stöd i arbetet. Behovet av detta har ökat i takt med att riksdagsarbetet har blivit mer komplext och ställer större krav på ledamöterna. EU-frågorna har vuxit på senare år både till betydelse och omfattning. Riksdagen fokuserar mera på utvärdering av politikens resultat. Mediauppmärksamheten har ökat. Den direkta kommunikationen med allmänheten, företagare och organisationer har ökat kraftigt i och med att Internet numera är så allmänt tillgängligt. E-postkommunikation tar dock mycket tid i anspråk för ledamöterna. Sammantaget leder dessa förändringar till ett större behov av kvalificerat stöd för uppdraget som riksdagsledamot.

Stödet till kostnaderna för politiska sekreterare åt riksdagens ledamöter bör beräknas med utgångspunkt i ett månatligt belopp per person. Beloppet skall motsvara genomsnittlig lön samt

lagstadgade och eventuella avtalsbaserade arbetsgivaravgifter för de politiska sekreterarna.

Härutöver har dock partigrupperna andra personalkostnader som är förenade med deras arbetsgivaransvar, bl.a. kostnader för personaladministration (rekrytering, företagshälsovård m.m.), tjänsteresor och kompetensutveckling. Månadsbeloppets nuvarande nivå, som utgör 36 700 kronor, motsvarar inte samtliga dessa kostnader. Det motsvarar inte heller de lönekostnader som partigrupperna har för personal på den kompetensnivå som numera erfordras för arbetsuppgifterna.

Mot denna bakgrund föreslås att månadsbeloppet fr.o.m. den 1 september bestäms till 46 000 kronor per politisk sekreterare. Beloppet, som således motsvarar samtliga de kostnader som nämns ovan, överensstämmer med den kostnadsnivå som råder inom riksdagsförvaltningen för jämförbara personalgrupper.

Riksdagsstyrelsen anser att utbyggnaden av reformen med politiska sekreterare skall fortsätta. Genomförandet bör ske stegvis i takt med att lokalbehovet kan tillgodoses, med början den 1 september 2004, och vara avslutat den 31 december 2006.

Som nämnts tidigare har reformens första etapp utvärderats. På motsvarande sätt bör en utvärdering ske efter genomförandet av den nu aktuella etapp två. Reformen innebär också ökade kostnader för riksdagsförvaltningen i form av ökade lokalkostnader, IT-stöd samt förbrukningsmaterial etc.

Riksdagsstyrelsen föreslår således att bidragsbeloppet per politisk sekreterare höjs och att utbyggnaden av reformen med politiska sekreterare skall fortsätta stegvis. För att denna reform skall kunna inledas 2004 behöver anslaget 90:2 *Riksdagens ledamöter och partier m.m.* ökas med 16 000 000 kronor och anslaget 90:3 *Riksdagens förvaltningskostnader* ökas med 14 800 000 kronor.

Ett lagförslag i ärendet finns i avsnitt 3.7.

90:5 Regeringskansliet m.m.

I statsbudgeten för innevarande år finns för detta ändamål uppfört ett ramanslag på 5 460 532 000 kronor.

Regeringens förslag: Anslaget 90:5 *Regeringskansliet m.m.* minskas med 14 438 000 kronor.

Skälen för regeringens förslag: Förändringen av den svenska kronan, framför allt mot USDollarn, har för utrikesrepresentationen medfört en valutakursvinst om 14 438 000 kronor. Regeringen anser därför att anslaget 90:5 *Regeringskansliet m.m.* bör minskas med detta belopp.

Förslag till lag om ändring i lagen (1972:625) om statligt stöd till politiska partier

90:6 Stöd till politiska partier

I statsbudgeten för innevarande år finns för detta ändamål uppfört ett ramanslag på 131 200 000 kronor.

Regeringens förslag: Det statliga partistödet skall höjas.

Anslaget 90:6 *Stöd till politiska partier* ökas med 25 000 000 kronor.

Skälen för regeringens förslag: Enligt lagen (1972:625) om statligt stöd till politiska partier lämnas stöd som partistöd och som kanslistöd för ett år i taget räknat fr.o.m. den 15 oktober. Partistödet lämnas som mandatbidrag. Kanslistödet, som i princip är avsett endast för partier som är företrädare i riksdagen, lämnas som grundstöd och tilläggsstöd.

Sedan det statliga partistödet infördes 1970 har det skett en reell nivåsenkning med omkring 25 000 000 kronor, motsvarande drygt 15 procent. Denna eftersläpning bör nu korrigeras. Detta bör ske redan innevarande bidragsår.

I enlighet med vad som uttalats i regeringens förklaringen 2003 bör en återställning av nivån på partistödet bl.a. syfta till att tillgodose partiernas behov att stödja skolningen av nya förtroendevalda inom de politiska ungdomsförbunden.

För att möjliggöra detta bör anslaget 90:6 *Stöd till politiska partier* ökas med 25 000 000 kronor.

Ett lagförslag i ärendet finns i avsnitt 3.1.

7.1.2 Utgiftsområde 2 Samhällsekonomi och finansförvaltning

1:5 Statistiska centralbyrån

I statsbudgeten för innevarande år finns för detta ändamål uppfört ett ramanslag på 429 501 000 kronor.

Regeringens förslag: Anslaget 1:5 *Statistiska centralbyrån* ökas med 1 500 000 kronor.

Skälen för regeringens förslag: Under 2004 genomförs val till Europaparlamentet. För att Statistiska centralbyrån (SCB) skall kunna ta fram statistik och göra analyser i samband med valet samt för att göra den s.k. demokrati-databasen tillgänglig behöver SCB ytterligare medel. Anslaget 1:5 *Statistiska centralbyrån* bör därför ökas med 1 500 000 kronor.

Finansiering bör ske genom att det under utgiftsområde 1 Rikets styrelse uppförda anslaget 46:1 *Allmänna val och demokrati* minskas med motsvarande belopp.

Statens fastighetsverk

Regeringens förslag: Riksdagen godkänner att staten förvärvar fastigheten Blåmannen 21 i Stockholm och att staten får utnyttja en köpoption avseende en ny ambassadbyggnad i Washington. Riksdagen godkänner också en ny investeringsplan för Statens fastighetsverk.

Regeringen bemyndigas att 2004 besluta att Statens fastighetsverk i Riksgäldskontoret får ta upp lån inom en ram av högst 7 800 000 000 kronor för investeringar i fastigheter, lokaler och mark.

Skälen för regeringens förslag: Finansutskottet har i betänkandet 2003/04:FiU2 Utgiftsområde 2 Samhällsekonomi och finansförvaltning påpekat att regeringen inte kommenterar avvikelser mellan prognos och budget respektive utfall för Statens fastighetsverks (SFV) investeringsplan. Utskottet efterlyste även en mer detaljerad information om investeringsplanens innehåll. Utskottet förutsatte att regeringen fördjupar presen-

tationen av SFV:s investeringar i fastigheter. Mot denna bakgrund vill regeringen anföra följande.

De avvikelser som finansutskottet noterat kan hänföras främst till förskjutningar av utgifter för olika objekt mellan åren i investeringsplanen. Anledningen härtill är ofta att uppdragsgivaren får förändrade förutsättningar för sin verksamhet och vill skynda på eller senarelägga processen. Svårigheter för SFV att bedöma kostnaderna för olika projekt påverkar självfallet också utfallet.

Riksdagen har beslutat om en investeringsplan för SFV. På grund av två nya stora projekt behöver investeringsplanen nu revideras.

Pågående större projekt

I budgetpropositionerna för 2003 och 2004 finns större pågående och beslutade projekt som ingår i investeringsplanen redovisade. Därutöver bör nu två projekt nämnas.

Projektering pågår av gamla Riksarkivet på Riddarholmen i Stockholm. Ombyggnad i form av totalrenovering i syfte att iordningställa byggnaden i uthyrbart skick beräknas kunna påbörjas under 2004 och avslutas 2007.

Universitetsbiblioteket i Uppsala, Carolina Rediviva, byggs om. Arbetet inkluderar bl.a. nytt ventilationssystem, en förbättrad brandsäkerhet, vissa tillgänglighetsåtgärder och en del hyresgäst Anpassningar. Arbetet beräknas vara färdigt under 2006.

Föreslagna nya projekt

Inrikes fastigheter

Regeringen anser att fastigheten Blåmannen 21 i Stockholm (gamla Posthuset vid Vasagatan) bör förvärvas. Byggnaden tillhör enligt Riksantikvarieämbetet det nationella kulturarvet. Avtal har träffats mellan Statens fastighetsverk och Stockholm 1 AB, som ägs av Postens pensionsstiftelse. Avtalet har slutits med förbehåll av riksdagens och regeringens godkännande. Köpeskillingen är 984 000 000 kronor och lokalarean är ca 30 000 kvadratmeter och lokalen rymmer ca 1 000 arbetsplatser.

Syftet med förvärvet är att effektivisera Regeringskansliets lokalförsörjning. Förvärvet innebär att nuvarande lokaler på Vasagatan och Regeringsgatan kan sägas upp. Dessutom skapas utrymme för evakuering av befintliga regeringsbyggnader i samband med att dessa renoveras. Om- och tillbyggnader av regeringskvarteren beräknas pågå under ungefär ett decennium.

I fastigheten Blåmannen 21 behövs av säkerhetsskäl omfattande ombyggnader göras till en beräknad kostnad av 150 miljoner kronor under 2004 och 2005.

Utrikes fastigheter

Sverige saknar i dag en egen ambassadbyggnad i Washington. Sverige saknar dessutom möjligheter till utställningar, seminarier och konserter i de lokaler som nu disponeras. Utrikesdepartementet har därför gett SFV i uppdrag att söka efter en tomt där en svensk ambassadbyggnad kan uppföras i Washington. En attraktivt belägen tomt i stadsdelen Georgetown vid Potomacfloden har blivit tillgänglig. Byggnaden planeras innehålla fem våningar. De tre nedersta våningarna är avsedda för ambassadkansli och konferenslokaler m.m. De två översta våningarna är avsedda att bli hyreslägenheter.

Regeringen har godkänt att SFV tecknar 20-åriga hyresavtal för lokalerna med ett amerikanskt exploateringsföretag. I avtalet anges att SFV har rätt att utnyttja en köpoption med ett fast pris inom nio månader efter det att projektet färdigställts, dvs. 2006.

Planering och projektering har fortskridit och den totala investeringen beräknas uppgå till 495 miljoner kronor för åren 2004–2006. Regeringen gör bedömningen att ett köp av fastigheten är mer förmånligt än att hyra lokalerna. Därför anser regeringen att köpoptionen bör utnyttjas då byggnaden färdigställts. Projektet bör därför läggas in i investeringsplanen.

I samband med att en ny ambassadbyggnad i Washington uppförs avser regeringen att sälja fem tomter i direkt anslutning till den svenske ambassadörens residens vid Nebraska Avenue i Washington. Regeringen anser att tomterna inte längre behövs i statens verksamhet och de bör därför säljas.

Låneram

Regeringen har en låneram i Riksgäldskontoret på högst 7 000 miljoner kronor för investeringar i fastigheter, lokaler och mark. Redovisad plan för investeringar inkluderar två nya stora objekt, varav främst köpet av fastigheten Blåmannen 21 kommer att påverka innevarande års låneram. Därför behöver låneramen 2004 höjas till 7 800 miljoner kronor.

Tabell 7.1 Investeringsplan för Statens fastighetsverk 2004-2006

Miljoner kronor

	Utfall 2003	Budget 2004	Beräknat 2005	Beräknat 2006
Pågående projekt, därav:	519	428	439	383
- Riksarkivet	1	12	39	27
- Carolina Rediviva	5	12	10	-
Nya större projekt för prövning, därav:	-	1 101	70	458
- Blåmannen 21	-	1 084	50	-
- Ambassad i Washington	-	17	20	458
Summa investeringar, därav:	519	1 529	509	841
- Inrikes	487	1 477	462	359
- Utrikes	19	40	40	478
- Mark	13	12	7	4
Finansiering				
Lån	519	1 529	509	841
Summa finansiering	519	1 529	509	841

Enligt praxis beslutar regeringen om investeringar i form av anskaffning eller ombyggnad av fastigheter, lokaler och mark då kostnaden understiger 30 miljoner kronor per objekt. Större investeringar anmäls först för riksdagen innan regeringen fattar slutligt beslut i respektive ärende. Regeringen bedömer att detta är en lämplig nivå och avser att tillämpa den även i fortsättningen.

90:1 Riksrevisionen (låneram)

I statsbudgeten för innevarande år finns för detta ändamål uppfört ett ramanslag på 269 067 000 kronor.

Riksrevisionens styrelses förslag: Riksdagen bemyndigar Riksrevisionen att för 2004 ta upp lån i Riksgäldskontoret för investeringar i anläggningstillgångar som används i verksamheten inom en ram av högst 50 000 000 kronor.

Skälen för Riksrevisionens styrelses förslag: Riksrevisionen har av riksdagen för 2004 bemyndigats att ta upp lån i Riksgäldskontoret för investeringar i anläggningstillgångar som används i verksamheten inom en ram av högst

45 000 000 kronor (prop. 2003/04:1, bet. 2003/04:FiU2, rskr. 2003/04:137).

Under Riksrevisionens första verksamhetsperiod det andra halvåret 2003 uppgick låneramen till 50 000 000 kronor. Utfallet för 2003 visar att av låneramen har 43 800 000 kronor utnyttjats.

Från och med 2004 disponerar Riksrevisionen förutom ett förvaltningsanslag på drygt 269 miljoner kronor även ett anslag under utgiftsområde 7 Internationellt bistånd för Riksrevisionens internationella verksamhet uppgående till 40 miljoner kronor. Motsvarande medel har Sida tidigare disponerat för samma ändamål. De ytterligare investeringskostnader som är förknippade med den internationella verksamheten kommer att ta utrymme i anspråk inom låneramen. Detta förhållande uppmärksammades inte då låneramen för innevarande år fastställdes.

Såväl finansutskottet som utrikesutskottet behandlar anslagsfrågor för 2004 om Riksrevisionens internationella verksamhet i sina betänkanden 2003/04:FiU2 respektive 2003/04:UU2. I båda dessa betänkanden framhålls betydelsen av att den internationella verksamheten inte får riskera att inskränka möjligheterna att bedriva revision.

Den beslutade nivån på låneramen för 2004 om 45 000 000 kronor innebär en risk för att för revisionen behövliga investeringar inte kan genomföras. Enligt styrelsens mening är det av stor vikt för den fortsatta utvecklingen av Riksrevisionens verksamhet att myndigheten kan besluta om för verksamheten nödvändiga investeringar. Styrelsen vill understryka att en förutsättning är att investeringsvolymen ryms inom anvisade anslag.

Styrelsen kan konstatera att Riksrevisionen fått en minskad låneram jämfört med 2003. Detta motsvaras dock inte av en minskning av behovet av en sådan låneram. Det har tvärtom visat sig att behovet har ökat, bl.a. genom att Riksrevisionen nu ansvarar för att själv finansiera även investeringar för biståndsändamål. Styrelsen delar finansutskottets syn att biståndsverksamheten inte får medföra inskränkningar i Riksrevisionens huvuduppgift. Det är mot denna bakgrund angeläget att Riksrevisionen ges en utökad låneram om ytterligare 5 000 000 kronor.

Av 12 § lagen (2002:1023) med instruktion för Riksrevisionen framgår att styrelsen beslutar om förslag till anslag på statsbudgeten för Riks-

revisionen. Enligt samma bestämmelse skall styrelsen innan beslutet fattas inhämta riksdagsförvaltningens yttrande över förslaget. Riksdagsstyrelsen har inte haft något att erinra mot detta förslag.

7.1.3 Utgiftsområde 3 Skatt, tull och exekution

3:1 Skatteverket

I statsbudgeten för innevarande år finns för detta ändamål uppfört ett ramanslag på 5 745 431 000 kronor.

Regeringens förslag: Anslaget 3:1 *Skatteverket* ökas med 21 608 000 kronor.

Skälen för regeringens förslag: Skatteverket lämnar uppborådshjälp enligt lagen (1998:1593) om trossamfund. Verket bör kompenseras för kostnaderna för att administrera uttag av avgifter till registrerade trossamfund. Kostnaderna för uppborådshjälpen kan beräknas till 21 kronor per person. Regeringen har beslutat om uppborådshjälp för sju andra trossamfund än Svenska kyrkan. Enligt uppgift uppgår 2004 antalet personer där Skatteverket svarar för uppboråden till 76 550 stycken. Anslaget 3:1 *Skatteverket* bör därför ökas med 1 608 000 kronor. Finansiering bör ske genom att det under utgiftsområde 17 Kultur, medier, trossamfund och fritid uppförda anslaget 28:39 *Stöd till trossamfund* minskas med motsvarande belopp.

För att förbättra kontrollen av F-skatt bör Skatteverket tillföras ytterligare 20 000 000 kronor.

Sammantaget bör därmed anslaget 3:1 *Skatteverket* ökas med 21 608 000 kronor.

7.1.4 Utgiftsområde 4 Rättsväsendet

4:6 Kriminalvården

I statsbudgeten för innevarande år finns för detta ändamål uppfört ett ramanslag på 4 761 044 000 kronor.

Regeringens förslag: Anslaget 4:6 *Kriminalvården* ökas med 200 000 000 kronor.

Skälen för regeringens förslag: Beläggnigen inom anstalter och häkten fortsätter att öka. Kriminalvården kan inte möta volymökningarna med de resurser som nu disponeras. För att ge kriminalvården förutsättningar att öka tillgången på platser behöver ytterligare medel tillföras. Anslaget 4:6 *Kriminalvården* bör därför ökas med 200 000 000 kronor.

7.1.5 Utgiftsområde 5 Internationell samverkan

5:3 Nordiskt samarbete

I statsbudgeten för innevarande år finns för detta ändamål uppfört ett ramanslag på 9 122 000 kronor.

Regeringens förslag: Anslaget 5:3 *Nordiskt samarbete* ökas med 2 100 000 kronor. Finansiering sker genom att anslaget 5:1 *Bidrag till vissa internationella organisationer* minskas med 2 100 000 kronor.

Skälen för regeringens förslag: År 2005 är det 100 år sedan unionen mellan Sverige och Norge upplöstes. Under innevarande år genomförs ett antal förberedelser inför 100-årsminnet av unionsupplösningen. Anslaget 5:3 *Nordiskt samarbete* behöver därför ökas med 2 100 000 kronor. Finansiering bör ske genom att anslaget 5:1 *Bidrag till vissa internationella organisationer* minskas med samma belopp.

7.1.6 Utgiftsområde 6 Försvar samt beredskap mot sårbarhet

6:2 Materiel, anläggningar samt forskning och teknikutveckling (bemyndigande)

I statsbudgeten för innevarande år finns för detta ändamål uppfört ett ramanslag på 18 376 147 000 kronor. Vidare har regeringen ett bemyndigande att ingå ekonomiska förpliktelser på högst 72 500 000 000 kronor.

Regeringens förslag: Regeringen bemyndigas att under 2004 för ramanslaget 6:2 *Materiel, anläggningar samt forskning och teknikutveckling* besluta om beställningar av materiel, anläggningar samt forskning och teknikutveckling som inklusive tidigare gjorda beställningar medför utgifter på högst 68 500 000 000 kronor efter 2004.

Skälen för regeringens förslag: För att skapa handlingsfrihet inför det kommande försvarsbeslutet avseende försvarets inriktning åren 2005–2007 anser regeringen att det är nödvändigt att minska de framtida bindningarna som görs i fråga om materielanskaffning. Det är därför motiverat att redan nu sänka bemyndiganderamen i avvaktan på beslut om framtida anslagsnivåer.

Av dessa skäl anser regeringen att bemyndiganderamen för anslaget 6:2 *Materiel, anläggningar samt forskning och teknikutveckling* bör sänkas till 68 500 000 000 kronor.

7.1.7 Utgiftsområde 8 Invandrare och flyktingar

12:1 Migrationsverket

I statsbudgeten för innevarande år finns för detta ändamål uppfört ett ramanslag på 616 273 000 kronor.

Regeringens förslag: Anslaget 12:1 *Migrationsverket* ökas med 20 000 000 kronor.

Skälen för regeringens förslag: Ärendebalanserna för prövning av asylärenden är alltjämt höga. För att kunna minska ärendebalanserna och handläggningstiderna bedömer regeringen att det är nödvändigt att tillföra Migrationsverket ytterligare resurser. Anslaget 12:1 *Migrationsverket* bör därför ökas med 20 000 000 kronor.

12:6 Utresor för avvisade och utvisade

I statsbudgeten för innevarande år finns för detta ändamål uppfört ett ramanslag på 135 556 000 kronor.

Regeringens förslag: Anslaget 12:6 *Utresor för avvisade och utvisade* ökas med 20 000 000 kronor.

Skälen för regeringens förslag: Under anslaget finansieras kostnader för utresor för avvisade och utvisade. Antalet verkställda utresor har ökat vilket lett till högre utgifter än som tidigare beräknats. Anslaget 12:6 *Utresor för avvisade och utvisade* behöver därför ökas med 20 000 000 kronor.

7.1.8 Utgiftsområde 9 Hälsovård, sjukvård och social omsorg

14:6 Institutet för psykosocial medicin

I statsbudgeten för innevarande år finns för detta ändamål uppfört ett ramanslag på 15 031 000 kronor.

Regeringens förslag: Anslaget 14:6 *Institutet för psykosocial medicin* ökas med 500 000 kronor.

Skälen för regeringens förslag: Det är angeläget att stärka skolornas arbete med att främja elevers psykiska hälsa och att därmed minska risken för självmord. Institutet för psykosocial medicin har ett särskilt ansvar inom suicidforskning och suicidprevention. För att möjliggöra stärkta självmordspreventiva insatser i skolan bör anslaget 14:6 *Institutet för psykosocial medicin* ökas med 500 000 kronor.

16:7 Bilstöd till handikappade

I statsbudgeten för innevarande år finns för detta ändamål uppfört ett ramanslag på 196 000 000 kronor.

Regeringens förslag: Anslaget 16:7 *Bilstöd till handikappade* ökas med 22 000 000 kronor.

Skälen för regeringens förslag: Bilstödet för handikappade är ett viktigt medel för att uppnå regeringens mål för handikappolitiken. För att förkorta väntetiderna för bidrag anser regeringen att anslaget 16:7 *Bilstöd till handikappade* bör ökas med 22 000 000 kronor.

Finansiering bör ske genom att anslaget 16:8 *Kostnader för statlig assistansersättning* minskas. Finansiering sker också genom att de under utgiftsområde 10 Ekonomisk trygghet vid sjukdom och handikapp uppförda anslagen 19:3 *Handikappersättningar* och 19:6 *Riksförsäkringsverket* minskas.

Förslag till lag om ändring i lagen (1993:389) om assistansersättning

16:8 Kostnader för statlig assistansersättning

I statsbudgeten för innevarande år finns för detta ändamål uppfört ett ramanslag på 10 061 000 000 kronor.

Regeringens förslag: Assistansersättning får inte lämnas för längre tid tillbaka än en månad före den månad då ansökan eller anmälan gjorts.

Anslaget 16:8 *Kostnader för statlig assistansersättning* minskas med 5 000 000 kronor.

Ärendet och dess beredning: I 5 § lagen (1993:389) om assistansersättning (LASS) anges att assistansersättning inte får lämnas för längre tid än tre månader före den månad då ansökan eller anmälan gjorts till försäkringskassan. Riksförsäkringsverket (RFV) har i sin rapport Översyn av ersättningen för personlig assistans – LASS bl.a. föreslagit en ändring i 5 § LASS som innebär att assistansersättning lämnas tidigast från och med den månad då ansökan eller anmälan gjorts.

RFV:s rapport har remitterats till berörda myndigheter, kommuner, handikapporganisationer, brukarkooperativ och serviceorganisationer. En förteckning över remissinstanserna samt en remissammanställning med anledning av det aktuella förslaget finns tillgänglig i Socialdepartementet (dnr S1999/706/ST).

Flertalet remissinstanser har inte yttrat sig om RFV:s förslag om att assistansersättning lämnas tidigast från och med den månad då ansökan eller anmälan gjorts. *Svenska Kommunförbundet* anser att detta kan godtas som en rimlig avgränsning. *Försäkringskassaförbundet* instämmer i RFV:s förslag. *Riksförbundet FUB – För Utvecklingsstörda Barn, Ungdomar och Vuxna* anser att assistansersättning bör kunna ges för tre månader tillbaka från ansökningsmånaden med

hänsyn till kommunernas och försäkringskassornas bristande information om rätten till personlig assistans och övriga insatser enligt LSS.

Skälen för regeringens förslag: Vid lagens tillkomst var det befogat att ha en regel med innebörden att assistansersättning fick lämnas upp till tre månader före den månad ansökan eller anmälan gjorts till försäkringskassan. Initialt kunde det befaras att tillgång till information om rätten till insatser enligt lagen (1993:387) om stöd och service till vissa funktionshindrade (LSS) och assistansersättning enligt LASS skulle kunna vara bristfällig. Dessa lagar har nu gällt sedan den 1 januari 1994 och information om rätten till insatser och assistansersättning anses i dag fungera tillfredsställande. Det finns således inte anledning att på grund av bristande tillgång till information behålla en retroaktivitet om tre månader inom assistansersättningen. Mot denna bakgrund anser regeringen att en månads retroaktivitet inom assistansersättningen kan anses som rimlig. Ett lagförslag i ärendet finns i avsnitt 3.2.

Som ett resultat av denna ändring kan anslaget 16:8 *Kostnader för statlig assistansersättning* minskas med 5 000 000 kronor. Denna minskning bidrar till att finansiera höjningen av anslaget 16:7 *Bilstöd till handikappade*.

Överenskommelse mellan staten och Landstinget Västmanland om Salberga sjukhus

Regeringens förslag: Regeringen får godkänna en överenskommelse mellan staten och Landstinget Västmanland angående Salberga sjukhus. Enligt överenskommelsen skall landstinget till staten betala 1 000 000 kronor. Därmed sker en slutlig reglering av statens fordran på landstinget i anledning av Salberga sjukhus. Det inbetalda beloppet skall föras till inkomsttitel 2811 *Övriga inkomster av statens verksamhet*.

Skälen för regeringens förslag: I samband med mentalsjukvårdsreformen 1966 övertog Västmanlands läns landsting den 1 januari 1967 från staten bl.a. Salberga sjukhus, ett specialsjukhus för vård av psykiskt utvecklingsstörda, som vid denna tidpunkt hade ca 500 vårdplatser. Mot bakgrund av det stora antalet vårdplatser vid sjukhuset förutsattes att sjukhuset även skulle utnyttjas av andra sjukvårdshuvudmän. Enligt ett

avtal med staten övertog landstinget sjukhuset under det särskilda villkoret att landstinget, för egen del och för övriga berörda sjukvårdshuvudmän, till staten skulle erlägga ett belopp av 8,50 kronor per vård dag vid sjukhuset, tills dess staten erhållit 31 miljoner kronor. Detta belopp motsvarade restvärdet på byggnader och utrustning vid övertagandet. De sjukvårdshuvudmän som nyttjade sjukhuset skulle med denna metod få svara för avskrivningen av restvärdet i den omfattning de hade patienter på sjukhuset.

Efter landstingets övertagande av sjukhuset har lagstiftningen angående omsorgen om de psykiskt utvecklingsstörda medfört en successiv övergång från sluten institutionsvård på vårdhem och specialsjukhus till öppna vårdformer, i syfte att ge psykiskt utvecklingsstörda möjlighet att leva som andra och i gemenskap med andra. För Salberga sjukhus innebar denna utveckling att antalet patienter minskade. Utomlänspatienterna utgjorde i inledningsskedet en stor majoritet av patienterna, ca 90 procent. Med början 1982 flyttades dessa patienter i snabb takt för placering i annan vårdform i hemlandstingen.

Efter 2002 bedrivs inte längre någon vårdverksamhet vid sjukhuset som kan ligga till grund för ersättning till staten. Landstinget ser inte heller något behov av att starta någon sådan verksamhet i aktuella lokaler under överskådlig tid. Försök till samordning med Sala kommun har förekommit på olika sätt för att hitta passande verksamheter för området som skulle kunna bära en del av kostnaderna. En försäljning av området har också diskuterats utan resultat med Sala kommun.

Av statens ursprungliga fordran på landstinget återstår för närvarande ca 11,5 miljoner kronor. Enligt landstinget har avvecklingskostnaderna för Salberga sjukhus varit betydande. Till detta skall läggas kostnaderna i dag för den tomma fastigheten.

Enligt en preliminär överenskommelse mellan staten och Landstinget Västmanland skall landstinget till staten inbetala en miljon kronor. I och med denna inbetalning sker en slutlig reglering av statens fordran på landstinget i anledning av Salberga sjukhus. Detta innebär att staten efterger en del av sin fordran, varför det krävs ett be myndigande från riksdagen för att regeringen slutligt skall kunna godkänna överenskommelsen. Det inbetalda beloppet skall föras till inkomsttitel 2811 *Övriga inkomster av statens verksamhet*.

7.1.9 Utgiftsområde 10 Ekonomisk trygghet vid sjukdom och handikapp

Förslag till lag om ändring i lagen (1998:703) om handikappersättning och vårdbidrag

19:3 Handikappersättningar

I statsbudgeten för innevarande år finns för detta ändamål uppfört ett ramanslag på 1 224 000 000 kronor.

Regeringens förslag: Handikappersättning utges från och med den månad då rätt till förmånen har inträtt, dock inte för längre tid tillbaka än sex månader före ansökningsmånaden.

Anslaget 19:3 *Handikappersättningar* minskas med 7 000 000 kronor.

Ärendet och dess beredning: Förslaget har utarbetats inom Regeringskansliet och under beredning av detta ärende har underhandskontakt tagits med Riksförsäkringsverket.

Skälen för regeringens förslag: Sedan 1990 kan handikappersättning utges upp till två år retroaktivt före ansökningsmånaden. Skälen till att retroaktivitetstiden vid denna tidpunkt förlängdes från tre månader till två år var att informationen om handikappersättning inte fungerade tillfredsställande. Förlängning av retroaktiviteten var ett sätt att undvika rättsförluster till följd av för sent inkomna ansökningar. Informationen om rätten till handikappersättning kan i dag anses fungera tillfredsställande. Det finns således inte anledning att på grund av bristande tillgång till information behålla två års retroaktivitet inom handikappersättningarna. Mot denna bakgrund anser regeringen att sex månaders retroaktivitet inom handikappersättningarna kan anses som rimlig. Ett lagförslag i ärendet finns i avsnitt 3.3.

Som ett resultat av denna ändring kan anslaget 19:3 *Handikappersättningar* minskas med 7 000 000 kronor. Denna minskning bidrar till att finansiera höjningen av det under utgiftsområde 9 Hälsovård, sjukvård och social omsorg uppförda anslaget 16:7 *Bilstöd till handikappade*.

19:6 Riksförsäkringsverket

I statsbudgeten för innevarande år finns för detta ändamål uppfört ett ramanslag på 921 595 000 kronor.

Regeringens förslag: Anslaget 19:6 *Riksförsäkringsverket* minskas med 10 000 000 kronor.

Skälen för regeringens förslag: Anslaget 19:6 *Riksförsäkringsverket* bör minskas med 10 000 000 kronor. Denna minskning bidrar till att finansiera höjningen av det under utgiftsområde 9 Hälsovård, sjukvård och social omsorg uppförda anslaget 16:7 *Bilstöd till handikappade*.

7.1.10 Utgiftsområde 13 Arbetsmarknad

22:2 Bidrag till arbetslöshetsersättning och aktivitetsstöd

I statsbudgeten för innevarande år finns för detta ändamål uppfört ett ramanslag på 39 253 000 000 kronor.

Regeringens förslag: Anslaget 22:2 *Bidrag till arbetslöshetsersättning och aktivitetsstöd* ökas med 7 366 000 000 kronor.

Skälen för regeringens förslag: Antalet öppet arbetslösa beräknas bli högre 2004 än vad regeringen tidigare antagit. De medel som anvisats räcker inte. Anslaget 22:2 *Bidrag till arbetslöshetsersättning och aktivitetsstöd* behöver därför ökas med 7 366 000 000 kronor.

22:8 Bidrag till administration av grundbeloppet

I statsbudgeten för innevarande år finns för detta ändamål uppfört ett ramanslag om 59 459 000 kronor.

Regeringens förslag: Anslaget 22:8 *Bidrag till administration av grundbeloppet* ökas med 6 000 000 kronor. Finansiering sker genom att anslaget 22:1 *Arbetsmarknadsverkets förvaltningskostnader* minskas med 6 000 000 kronor.

Skälen för regeringens förslag: Utgifterna för administrationen av utbetalningar av grundbeloppet i arbetslöshetsförsäkringen för personer som inte är anslutna till någon arbetslöshetskassa bekostas från anslaget 22:8 *Bidrag till administration av grundbeloppet*. Arbetslöshetskassan ALFA ansvarar för denna verksamhet. Mot bakgrund av att antalet ersättningstagare ökat genom det försämrade läget på arbetsmarknaden, samt kassans tidigare ekonomiska problem, har resursbehovet ökat. Regeringen anser därför att anslaget 22:8 *Bidrag till administration av grundbeloppet* bör ökas med 6 000 000 kronor.

Finansiering bör ske genom att anslaget 22:1 *Arbetsmarknadsverkets förvaltningskostnader* minskas med 6 000 000 kronor.

Höjd ersättning för det särskilda anställningsstödet

Regeringens förslag: Särskilt anställningsstöd lämnas med 85 procent av lönekostnaden, dock högst 1 000 kronor per dag. Höjningen gäller för anvisningar om anställning som görs under perioden den 1 juli 2004–30 juni 2005.

Skälen för regeringens förslag: Enligt nuvarande regler får en person anvisas en anställning med särskilt anställningsstöd om vissa villkor är uppfyllda. Stödet lämnas i form av en kreditering på arbetsgivarens skattekonto med 85 procent av lönekostnaden, dock högst 750 kronor per dag.

Stödet har visat sig ha stor betydelse för personer som varit utan arbete under en lång tid att få fotfäste på arbetsmarknaden. Den högsta ersättning som kan lämnas per dag bör höjas till 1 000 kronor. Syftet härmed är att ytterligare stimulera arbetsgivare att anställa deltagare i aktivitetsgarantin som trots omfattande insatser och lång tid i garantin inte fått arbete.

Stödet utgår på så sätt att arbetsgivarens skattekonto krediteras. Höjningen av ersätt-

ningen innebär minskade inkomster på statsbudgetens inkomstsida med 400 miljoner kronor 2004 respektive 2005. Höjningen av ersättningen bör träda i kraft den 1 juli 2004 och gälla för anvisningar om anställning som görs därefter till och med 30 juni 2005.

7.1.11 Utgiftsområde 14 Arbetsliv

23:1 Arbetsmiljöverket (bemyndigande)

I statsbudgeten för innevarande år finns för detta ändamål uppfört ett ramanslag på 639 919 000 kronor. Vidare har regeringen ett bemyndigande att ingå ekonomiska förpliktelser som innebär utgifter på högst 16 602 000 kronor under 2005.

Regeringens förslag: Regeringen bemyndigas att under 2004 för anslaget 23:1 *Arbetsmiljöverket* ingå ekonomiska förpliktelser som inklusive tidigare gjorda åtaganden medför utgifter på högst 18 450 000 kronor under 2005.

Skälen för regeringens förslag: För att Arbetsmiljöverket skall kunna göra nödvändiga utfästelser avseende partsmedel för de regionala skyddsombudens verksamhet behöver bemyndiganderamen öka. Regeringen anser därför att det för anslaget 23:1 *Arbetsmiljöverket* behövs ett bemyndigande att ingå ekonomiska förpliktelser som medför utgifter på högst 18 450 000 kronor under 2005.

7.1.12 Utgiftsområde 15 Studiestöd

25:4 Rekryteringsbidrag

I statsbudgeten för innevarande år finns för detta ändamål uppfört ett ramanslag på 1 394 507 000 kronor.

Regeringens förslag: Anslaget 25:4 *Rekryteringsbidrag* ökas med 56 200 000 kronor.

Anslaget 25:2 *Studiemedel m.m.* minskas med 58 700 000 kronor.

Skälen för regeringens förslag: I syfte att minska risken för friställning av personal och samtidigt stärka kompetensen inom den av

kommun och landsting finansierade verksamheten inom vård, skola och omsorg, föreslås en tidsbegränsad utbildningsattsning. Under 2004 och 2005 skall sammanlagt 6 000 personer beredas möjlighet att arbeta deltid och studera deltid inom kommunal vuxenutbildning eller högskola. För att täcka kostnaderna för ett anpassat studiestöd för deltagarna i dessa kombinationsutbildningar behöver anslaget 25:4 *Rekryteringsbidrag* ökas med 56 200 000 kronor.

Finansiering bör ske genom att anslaget för studiemedel minskas med motsvarande belopp. Anslaget 25:2 *Studiemedel m.m.* bör vidare minskas med 2 500 000 kronor för att finansiera ökningarna av de under utgiftsområde 16 Utbildning och universitetsforskning uppförda anslagen 25:2 *Myndigheten för skolutveckling*, 25:76 *Högskoleverket* och 25:78 *Centrala studiestödsnämnden m.m.*

Sammantaget bör alltså anslaget 25:2 *Studiemedel m.m.* minskas med 58 700 000 kronor.

Regeringen avser att återkomma med förslag till nödvändiga ändringar i lagen (2002:624) om rekryteringsbidrag till vuxenstuderande.

7.1.13 Utgiftsområde 16 Utbildning och universitetsforskning

25:2 Myndigheten för skolutveckling

I statsbudgeten för innevarande år finns för detta ändamål uppfört ett ramanslag på 94 275 000 kronor.

Regeringens förslag: Anslaget 25:2 *Myndigheten för skolutveckling* ökas med 750 000 kronor.

Skälen för regeringens förslag: I syfte att minska risken för friställning av personal och samtidigt stärka kompetensen inom den av kommun och landsting finansierade verksamheten inom vård, skola och omsorg, föreslås en tidsbegränsad utbildningsattsning. Under 2004 och 2005 skall sammanlagt 6 000 personer beredas möjlighet att arbeta deltid och studera deltid inom kommunal vuxenutbildning eller högskola.

För att täcka kostnaderna för samordnings- och informationsåtgärder avseende dessa kombinationsutbildningar behöver anslaget 25:2

Myndigheten för skolutveckling ökas med 750 000 kronor. Finansiering bör ske genom att det under utgiftsområde 15 Studiestöd uppförda anslaget 25:2 *Studiemedel m.m.* minskas med motsvarande belopp.

25:3 Utveckling av skolväsende och barnomsorg

I statsbudgeten för innevarande år finns för detta ändamål uppfört ett ramanslag på 197 894 000 kronor.

Regeringens förslag: Anslaget 25:3 *Utveckling av skolväsende och barnomsorg* ökas med 500 000 kronor.

Skälen för regeringens förslag: Regeringen anser att ytterligare medel behövs för att förstärka stödet till skolorna i deras arbete med hållbar utveckling. Härigenom ges förutsättningar för Myndigheten för skolutveckling att i samverkan med Ungdomens Miljöriksdag (UMR) genomföra skolutvecklingsinsatser inom detta område. UMR är ett projekt vars uppgift är att stödja grundskolornas årskurs 7–9 och gymnasieskolorna i miljö- och hållbarhetsfrågor. För att möjliggöra detta bör anslaget 25:3 *Utveckling av skolväsende och barnomsorg* ökas med 500 000 kronor.

25:4 Specialpedagogiska institutet

I statsbudgeten för innevarande år finns för detta ändamål uppfört ett ramanslag på 332 820 000 kronor.

Regeringens förslag: Anslaget 25:4 *Specialpedagogiska institutet* ökas med 7 500 000 kronor. Finansiering sker genom att anslaget 25:7 *Särskilda insatser på skolområdet* minskas med 7 500 000 kronor.

Skälen för regeringens förslag: Regeringen gör bedömningen att verksamheten vid Specialpedagogiska institutets fyra nationella resurscenter bör förstärkas. Som pedagogisk kunskapsresurs för barn, ungdomar och vuxna med funktionshinder, erbjuder dessa resurscenter specialpedagogisk rådgivning till kommuner och

andra huvudmän. Genom en förstärkning av resurscentren kan stödet till elever med funktionshinder bättre tillgodoses och den kommunala kompetensen i specialpedagogiska frågor höjas. För att göra detta möjligt anser regeringen att anslaget 25:4 *Specialpedagogiska institutet* bör ökas med 7 500 000 kronor.

Finansiering bör ske genom att anslaget 25:7 *Särskilda insatser på skolområdet* minskas med motsvarande belopp. Regeringen gör bedömningen att en viss omDispositionering från regional till central nivå av de totala medel som Specialpedagogiska institutet disponerar bättre kan tillgodose det nationella behovet av råd och stöd i specialpedagogiska frågor. Effekterna av finansieringsåtgärden är att möjligheten för kommuner att påbörja nya projektinsatser av regional art minskar.

25:18 Bidrag till kvalificerad yrkesutbildning (bemyndigande)

I statsbudgeten för innevarande år finns för detta ändamål uppfört ett ramanslag på 778 184 000 kronor. Vidare har regeringen ett bemyndigande att ingå ekonomiska förpliktelser på högst 1 556 068 000 kronor under 2005–2008.

Regeringens förslag: Regeringen bemyndigas att under 2004 för ramanslaget 25:18 *Bidrag till kvalificerad yrkesutbildning* besluta om bidrag till kvalificerad yrkesutbildning som inklusive tidigare gjorda åtaganden medför utgifter på högst 1 556 068 000 kronor under 2005–2009.

Skälen för regeringens förslag: Myndigheten för kvalificerad yrkesutbildning har meddelat regeringen att beslut har fattats om deltidsutbildningar som innebär åtaganden t.o.m. 2009. Dessa åtaganden medför dock ingen förändring av storleken på bemyndiganderamen.

Regeringen konstaterar att Myndigheten för kvalificerad yrkesutbildning har träffat avtal om utbildningar som sträcker sig längre än den medgivna bemyndigandeperioden. I den uppkomna situationen anser regeringen att detta ekonomiska åtagande måste hanteras på ett korrekt sätt i förhållande till riksdagen. Regeringen anser därför att riksdagen nu i efterhand bör bemyndiga regeringen att under 2004 för ramanslaget 25:18 *Bidrag till kvalificerad*

yrkesutbildning ingå ekonomiska förpliktelser som inklusive tidigare gjorda åtaganden medför utgifter som uppgår till högst 1 556 068 000 kronor under 2005–2009.

25:73 Särskilda utgifter inom universitet och högskolor m.m. (bemyndigande)

I statsbudgeten för innevarande år finns för detta ändamål uppfört ett ramanslag på 484 126 000 kronor. Något bemyndigande att ingå ekonomiska förpliktelser har inte lämnats.

Regeringens förslag: Regeringen bemyndigas att under 2004 för ramanslaget 25:73 *Särskilda utgifter inom universitet och högskolor m.m.* besluta om stipendier på Svenska institutets område som medför utgifter på högst 3 000 000 kronor under 2005.

Skälen för regeringens förslag: Regeringen konstaterar att Svenska institutet under ett år beviljar stipendier för senare läsår utan att ha något bemyndigande. I den uppkomna situationen anser regeringen att detta ekonomiska åtagande måste hanteras på ett korrekt sätt i förhållande till riksdagen. Riksdagen bör därför nu i efterhand bemyndiga regeringen att under 2004 för ramanslaget 25:73 *Särskilda utgifter inom universitet och högskolor m.m.* ingå ekonomiska förpliktelser i form av stipendier på Svenska institutets område som inklusive tidigare gjorda åtaganden medför utgifter på högst 3 000 000 kronor under 2005.

25:76 Högskoleverket

I statsbudgeten för innevarande år finns för detta ändamål uppfört ett ramanslag på 185 151 000 kronor.

Regeringens förslag: Anslaget 25:76 *Högskoleverket* ökas med 750 000 kronor.

Skälen för regeringens förslag: I syfte att minska risken för friställning av personal och samtidigt stärka kompetensen inom den av kommun och landsting finansierade verksamheten inom vård, skola och omsorg, föreslås en tidsbegränsad utbildningsinsats. Under

2004 och 2005 skall sammanlagt 6 000 personer beredas möjlighet att arbeta deltid och studera deltid inom kommunal vuxenutbildning eller högskola.

För att täcka kostnaderna för informationsåtgärder m.m. behöver anslaget 25:76 *Högskoleverket* ökas med 750 000 kronor. Finansiering bör ske genom att det under utgiftsområde 15 Studiestöd uppförda ramanslaget 25:2 *Studie-medel m.m.* minskas med motsvarande belopp.

25:78 Centrala studiestödsnämnden m.m.

I statsbudgeten för innevarande år finns för detta ändamål uppfört ett ramanslag på 372 315 000 kronor.

Regeringens förslag: Anslaget 25:78 *Centrala studiestödsnämnden m.m.* ökas med 42 000 000 kronor.

Anslaget 25:72 *Enskilda utbildningsanordnare på högskoleområdet m.m.* minskas med 41 000 000 kronor.

Skälen för regeringens förslag: I samband med en internrevision 2003 har Centrala studiestödsnämnden (CSN) uppmärksammat ett underskott avseende den avgiftsfinansierade verksamhet som upphörde 2000 och ett anslagsöverskridande till följd av en felaktig redovisning i samband med byte av finansieringsmodell samma år. Riksrevisionen har i efterhand invänt mot tidigare års redovisningar. Sammantaget uppvisar CSN 2003 ett ackumulerat underskott på ca 140 miljoner kronor.

Regeringen bedömer att CSN inte har utrymme att finansiera hela underskottet inom ramen för anvisade medel. För att hantera anslagsöverskridandet bör anslaget 25:78 *Centrala studiestödsnämnden m.m.* ökas med 41 000 000 kronor. Regeringen avser vidare att inom den gräns som anges i lagen (1996:1059) om statsbudgeten höja myndighetens anslagskredit med ca 19 miljoner kronor. Resterande underskott på anslaget kommer att regleras under de närmast följande åren.

Finansiering bör ske genom att anslaget 25:72 *Enskilda utbildningsanordnare på högskoleområdet m.m.* minskas med 41 000 000 kronor.

I syfte att minska risken för friställning av personal och samtidigt stärka kompetensen

inom den av kommun och landsting finansierade verksamheten inom vård, skola och omsorg, föreslås en tidsbegränsad utbildningsatsning. Under 2004 och 2005 skall sammanlagt 6 000 personer beredas möjlighet att arbeta deltid och studera deltid inom kommunal vuxenutbildning eller högskola. Satsningen på dessa kombinationsutbildningar innehåller ett anpassat studiestöd för deltagarna. För systemutveckling och administration av detta stöd behöver anslaget 25:78 *Centrala studiestödsnämnden m.m.* ökas med 1 000 000 kronor. Finansiering bör ske genom att det under utgiftsområde 15 Studiestöd uppförda ramanslaget 25:2 *Studiemedel m.m.* minskas med motsvarande belopp.

Sammantaget bör därför anslaget 25:78 *Centrala studiestödsnämnden m.m.* ökas med 42 000 000 kronor.

7.1.14 Utgiftsområde 17 Kultur, medier, trossamfund och fritid

28:39 Stöd till trossamfund

I statsbudgeten för innevarande år finns för detta ändamål uppfört ett ramanslag på 50 750 000 kronor.

Regeringens förslag: Anslaget 28:39 *Stöd till trossamfund* minskas med 1 608 000 kronor.

Skälen för regeringens förslag: Anslaget 28:39 *Stöd till trossamfund* bör minskas med 1 608 000 kronor för att finansiera ökade utgifter på det under utgiftsområde 3 Skatt, tull och exekution uppförda anslaget 3:1 *Skatteverket*.

Medel hos AB Svenska Spel

Regeringens förslag: Riksdagen godkänner att regeringen 2004 på en extra bolagsstämma i AB Svenska Spel verkar för att inestående medel avsedda för konst, teater och andra kulturella ändamål delas ut till regeringen och används för avsedda ändamål.

Bakgrund: Kungl. Maj:t beslutade 1955 att ge dåvarande Svenska penninglotteriet aktiebolag tillstånd att under 1955 anordna ett särskilt pen-

ninglotteri till förmån för teater och musik. Beslutet lade grunden för ett särskilt kulturlotteri som alltsedan dess anordnats av Svenska penninglotteriet aktiebolag och efter sammanläggningen av Svenska penninglotteriet aktiebolag och Tiptjänst AB, av AB Svenska Spel.

Av 4 § AB Svenska Spels bolagsordning framgår att inte någon del av de vinstmedel som är tillgängliga för utdelning skall delas ut till aktieägare. Alla för utdelning tillgängliga vinstmedel skall i stället disponeras på sätt som regeringen föreskriver. Av regeringens beslut om tillstånd till AB Svenska Spel att anordna lotterier (beslut den 23 oktober 2003, dnr Fi2003/3187) framgår att bolagets vinstmedel löpande under räkenskapsåret skall lånas ut till svenska staten (Riksgäldskontoret). Utdelningsbara vinstmedel skall kvittas mot AB Svenska Spels fordringar på staten (Riksgäldskontoret). Vad som återstår av utdelningsbara vinstmedel efter kvittning av fordringar, lagstadgad fondering, av riksdag och regering beslutade dispositioner skall AB Svenska Spel betala in till staten.

Enligt beslutet om tillstånd skall vidare ett visst belopp av det överskott, som uppkommer sedan vinstutdelning och kostnader dragits av från intäkterna från ett av bolaget anordnat traditionellt lotteri tillfalla kulturella ändamål enligt de närmare riktlinjer som regeringen bestämmer. I bilaga till regeringsbeslutet framgår att 1/26 av bolagets överskott 2003 och 2004 från Nya Penninglotten skall användas för konst, teater och andra kulturella ändamål.

Vid de ordinarie bolagsstämmorna i AB Svenska Spel beslutar stämman om hur bolagets vinst skall disponeras. Vid bolagsstämman 2003 beslöt stämman att bolagets vinst skulle disponeras i enlighet med det förslag till vinstdisposition som styrelsen lämnat i förvaltningsberättelsen och som tillstyrkts av bolagets revisorer, med anmärkning att närmare anvisningar för bidraget om ytterligare 100 miljoner kronor till idrottens barn- och ungdomsverksamhet kan komma att beslutas av regeringen.

Bolagsstämmans beslut om vinstdispositioner omfattar inte de medel som utgör behållningen från de lotterier som anordnats för kulturella ändamål. Regeringen har, alltsedan mitten av 1950-talet, kontinuerligt genom beslut uppdragit åt AB Svenska Spel, tidigare Svenska penninglotteriet aktiebolag, att betala ut medel som utgör behållning från de lotterier som anordnats

för kulturella ändamål till vissa organisationer och, i några fall, statliga myndigheter som beviljats bidrag.

Konstitutionsutskottet har granskat bidragsutbetalningar via AB Svenska Spel och den 21 oktober 2003 beslutat att genom en skrivelse som sändes till Regeringskansliet begära svar på vissa frågor.

Regeringskansliet har som svar på konstitutionsutskottets skrivelse angett att den ordning genom vilken medel hos AB Svenska Spel tas i anspråk för utbetalning av bidrag som beviljas av regeringen till förmån för konst och teater m.m. tillkom före den nuvarande regeringsformen och att den sedvänja som utbildats för bidragsutbetalningarna kan sägas stämma mindre väl överens med den befogenhetsfördelning som numera föreligger mellan riksdagen och regeringen på finansmaktens område. Enligt promemorian kan även ifrågasättas om bidragsutbetalningarna är i överensstämmelse med de under senare år utvecklade principerna om bruttoredovisning och fullständighet. Sedvänjan överensstämmer inte heller med det aktiebolagsrättsliga regelverket.

Regeringen kommer att inleda ett arbete i syfte att ändra detta förfarande. Konstitutionsutskottet utgick i sitt ställningstagande från att förhållandena genom de åtgärder regeringen avser att vidta skulle bringas till överensstämmelse med de regler som gäller (bet. 2003/04:KU10).

Skälen för regeringens förslag: Den del av överskottet från Penninglotten som under årens lopp avsatts till konst, teater och andra kulturella ändamål har hos AB Svenska Spel redovisats som en skuld till Kulturdepartementet. Dessa medel uppgick vid utgången av 2003 till 5 249 848 kronor.

Enligt regeringens mening bör dessa medel efter beslut vid en extra bolagsstämma i AB Svenska Spel 2004 delas ut till regeringen och användas för avsedda ändamål. Regeringen bör bemyndigas att verka för att så sker.

Som regeringen tidigare anfört framgår det av regeringens beslut i oktober 2003 om tillstånd till AB Svenska Spel att anordna lotterier att 1/26 av bolagets överskott 2003 och 2004 från Nya Penninglotten skall tillfalla konst, teater och andra kulturella ändamål.

Regeringen avser att återkommer i denna fråga i budgetpropositionen för 2005.

7.1.15 Utgiftsområde 18 Samhällsplanering, bostadsförsörjning och byggande

31:9 Statens va-nämnd

I statsbudgeten för innevarande år finns för detta ändamål uppfört ett ramanslag på 6 737 000 kronor.

Regeringens förslag: Anslaget 31:9 *Statens va-nämnd* ökas med 400 000 kronor. Finansiering sker genom att anslaget 31:1 *Boverket* minskas med 400 000 kronor.

Skälen för regeringens förslag: Anslaget 31:9 *Statens va-nämnd* behöver ökas med 400 000 kronor för att täcka verksamhetens kostnader. Finansiering bör ske genom att anslaget 31:1 *Boverket* minskas med motsvarande belopp.

31:10 Bidrag till bostadsinvesteringar som främjar ekologisk hållbarhet

I statsbudgeten för innevarande år finns för detta ändamål uppfört ett ramanslag på 25 000 000 kronor.

Regeringens förslag: Av anslaget 31:10 *Bidrag till bostadsinvesteringar som främjar ekologisk hållbarhet* får högst 2 000 000 kronor användas för att finansiera en byggsamordnare med uppdrag att leda och samordna ett program för utveckling och utvärdering av byggsektorn.

Skälen för regeringens förslag: Staten och kommunerna har som stora beställare av olika byggnader och anläggningar, ett intresse av en effektiv och kundanpassad byggsektor. Den privata sidan är också en betydande beställare med samma behov. Detta bekräftas inte minst genom det nästan enhälliga instämmandet från remissinstanserna till den problembeskrivning som Bygghögskolekommitténs betänkande *Skärpning Gubbar!* (SOU 2002:115) redovisade.

I betänkandet framträder en bild av en branschstruktur med hög koncentration, vertikal integration och starka inslag av korsvis ägande. Svag importkonkurrens och inträdesbarriärer leder till ett svagt konkurrenstryck, vilket i sin

tur leder till höga priser, svårigheter att påverka utbudet, låg produktivitet, dålig kvalitet och svagt omvandlingstryck.

Det är därför rimligt att staten och kommunerna tillsammans med övriga intressenter gör en gemensam insats för att öka kvalitet, kompetens, konkurrens och attraktivitet i bygg-, fastighets- och anläggningssektorn. Regeringen gav Boverket i uppdrag (dnr Fi2003/6439) att låta genomföra en förstudie till ett framtidsinriktat projekt inom sektorn.

Boverket har därefter redovisat ett program för hur en långsiktig förbättring av sektorns attraktivitet, konkurrenskraft, kompetens och lönsamhet kan byggas upp och genomföras. Rapporten har sammanställts efter samråd med ett stort antal företrädare för olika intressen i de olika delsektorerna. Regeringen finner att det finns goda skäl att under en treårsperiod tillkalla en särskild byggsamordnare för att tillsammans med företrädare för bygg-, fastighets- och anläggningssektorn leda och samordna ett program för utveckling och utvärdering av byggsektorn. En förutsättning för att projektet skall kunna genomföras är att staten och övriga aktörer delar på kostnaderna.

Den statliga finansieringen bör ske genom att högst 2 000 000 kronor av anslaget 31:10 *Bidrag till bostadsinvesteringar som främjar ekologisk hållbarhet* får användas till ändamålet.

Omstrukturerings av kommunala bostadsföretag

Regeringens förslag: Fusionen mellan de två bolagen Norecic AB och Bothia Garanti AB genomförs inte.

Bakgrund: I statsbudgeten för innevarande år föreslogs att regeringen skulle överta aktierna i Norecic AB genom utdelning eller annat förfarande. Samtidigt informerades riksdagen om att regeringen avsåg att efter övertagandet fusionera detta företag och Bothia Garanti AB. Riksdagen har därefter beslutat i enlighet med regeringens förslag (prop. 2003/04:1, bet. 2003/04:FiU11, rskr. 2003/04:49).

Skälen för regeringens förslag: Efter att Vasallen AB:s dotterbolag (Norecic AB) delats ut till regeringen har regeringen i december 2003 tillskjutit aktierna i bolaget som aktieägartillskott till Bothia Garanti AB. I och med detta har

ett koncernförhållande upprättats i vilket Bothia Garanti AB är moderbolag till Norecic AB. Verksamheten i koncernen kommer huvudsakligen att bedrivas i moderbolaget Bothia Garanti AB. Det fria egna kapitalet i Norecic AB har genom beslut på bolagsstämman 2004 delats ut till moderbolaget. Regeringen anser mot denna bakgrund att det för närvarande inte finns något behov av att genomföra fusionen mellan de två bolagen.

31:14 Bidrag till installation av hissar (nytt anslag och bemyndigande)

I statsbudgeten för innevarande år finns för detta ändamål inte uppfört något anslag eller något bemyndigande att ingå ekonomiska förpliktelser.

Regeringens förslag: Bidrag kan lämnas till installation av hissar som påbörjas under perioden den 15 april–31 december 2004.

Stödet skall vara begränsat till sammanlagt högst 30 000 000 kronor. Bidrag skall utgå med en viss andel av godkänd total installationskostnad. Högsta godkända installationskostnad skall vara 1 000 000 kronor per hiss.

Bidrag skall lämnas i samband med underhåll, om-, till- och påbyggnad av flerfamiljshus som är högre än två våningar samt vid påbyggnad av flerfamiljshus som har två våningar. Förutsättningen är dock att de åtgärder som genomförs är berättigade till stöd enligt förordningen (1992:986) om statlig bostadsbyggnads-subvention.

Regeringen bemyndigas att fatta beslut om bidrag till installation av hissar som medför utgifter på högst 29 000 000 kronor efter 2004.

Ett nytt ramanslag 31:14 *Bidrag till installation av hissar* på 1 000 000 kronor anvisas.

Ärendet och dess beredning: Boverket har på regeringens uppdrag gjort en översyn av underhållsbehovet i bostadssektorn. Uppdraget har redovisats i rapporten Bättre koll på underhåll. Rapporten har remissbehandlats. Remissvaren finns tillgängliga i Finansdepartementet (dnr Fi2002/4604).

Enligt artikel 87.3 i EG-fördraget är medlemsstaterna skyldiga att underrätta kommissionen om alla planer på att införa eller ändra stödåtgärder. Kommissionens övervakning av statligt

stöd bygger på ett system med förhandsgodkännande. Alla stödåtgärder skall anmälas till kommissionen när de fortfarande är på planeringsstadiet. Förslaget om stöd till installation av hissar kommer att anmälas till kommissionen för förhandsgodkännande enligt artikel 88.3 (se nedan).

Boverkets förslag: Boverkets förslag innebär att ett engångsbidrag skall lämnas till nyinstallation av hissar i befintliga flerbostadshus som är högre än två våningar. Bidraget föreslås vara rambegränsat och finnas under 5–6 år för att få full effekt. Stödet föreslås uppgå till 30–50 procent av materialkostnaden. Underlaget för bidraget skall vara materialkostnaderna i samband med en nyinstallation av hiss. En hissinstallation bedöms kosta från 1 000 000 kronor, varav hälften utgör materialkostnad och hälften kostnad för arbetskraft. Ett villkor för bidraget föreslås vara att det aktuella bostadshuset används till bostäder under minst tio år.

Remissinstanserna: Av de remissinstanser som uttalar sig om förslaget är flertalet positiva. Förslaget stöds bl.a. av flera länsstyrelser och kommuner, *Energimyndigheten*, *De Handikappades Riksförbund (DHR)* och *Landsorganisationen i Sverige (LO)*. *Energimyndigheten* föreslår dock att det skall ställas krav på energieffektivitet vid nyinstallation. *DHR* anser att om förslaget skall få önskad effekt måste en hissinstallation också medföra att man vidtar andra tillgänglighetsskapande åtgärder såsom nivåanpassning i och utanför entréerna till de aktuella byggnaderna. *Stockholms kommun* anser att ett hissbidrag bör ges inom ramen för de generella subventionerna till ombyggnad.

Endast *Statskontoret* och *Fastighetsägarna Sverige* avstyrker förslaget. Som skäl för detta anför *Statskontoret* att hissinstallation är en nyinvestering, inte en underhållsåtgärd, som leder till höjda hyror och drabbar hushållens ekonomi negativt. I tillväxtregioner blir lägenheter uthyrda utan problem trots avsaknaden av hiss, medan hyran höjs för mycket i icke tillväxtorter om hiss installeras. *Fastighetsägarna Sverige* menar att rapporten inte innehåller underlag för att bedöma förslagen, vare sig behoven av subventioner eller utformning.

Skälen för regeringens förslag: Under mitten av 1980-talet fanns ett tillfälligt hissbidrag. Syftet med bidraget var att öka tillgängligheten. År

2000 fanns enligt Boverket ca 320 000 hushåll i hisslösa bostadshus med minst tre våningar.

Installation av hissar i sådana hus kommer att främja tillgängligheten och möjligheten för äldre och funktionshindrade att bo kvar. Därmed minskar också i viss mån behovet av särskilda boendeformer för dessa grupper. Ett hissbidrag kommer enligt Boverkets bedömning sannolikt att bidra till ökad ombyggnadsverksamhet av äldre bostadshus. Boverket och Socialstyrelsen har också i en gemensam rapport framhållit behovet av hissar (Varför kan inte behovet av särskilda boendeformer tillgodoses?, S2003/3341/ST). *DHR* framhåller i sitt yttrande att ökad tillgänglighet leder till att äldre eller rörelsehindrade kan bo kvar längre i sin bostad. Detta leder till minskade kostnader för kommunerna för bostadsanpassning och hemtjänst och ökad möjlighet för rörelsehindrade att på samma sätt som befolkningen i övrigt själva kunna välja sitt boende.

Mot bakgrund av vad som anförts anser regeringen att det bör införas ett stöd för nyinstallation av hissar i befintliga flerbostadshus. Bidraget bör tidsbegränsas till att avse projekt som påbörjas före utgången av 2004.

Ett hissbidrag har i sig begränsade effekter på sysselsättningen, särskilt på kort sikt. Ett hissbidrag måste främst betraktas som ett bostadspolitiskt styrmedel som syftar till att förbättra tillgängligheten och möjligheten att bo kvar för äldre och funktionshindrade. I kombination med andra ombyggnadsåtgärder kan dock ett hissbidrag bidra till ökad sysselsättning. Hissinstallationer är kostnadskrävande och kravet i byggreglerna om installation vid ombyggnad kan bidra till att begränsa om-, till- och påbyggnadsverksamheten. För att underlätta beslut om sådana åtgärder får stödet inte vara alltför lågt.

Utformning av ett nytt hissbidrag

Ekonomisk, ekologisk och social hållbarhet ingår i de bostadspolitiska målen. Ett hissbidrag kan med rätt utformning bidra till samtliga hållbarhetsdimensioner: ökningen av boendekostnaderna efter ombyggnad minskar, möjligheterna för äldre och funktionshindrade att bo kvar ökar, valfriheten förbättras och ökning av energiförbrukningen kan begränsas.

För att åtgärderna skall få önskad effekt bör krav ställas på att nödvändiga kompletterande anpassningar av fastigheten görs, så att den

verkligan blir tillgänglig för äldre och funktionshindrade. Exempel på sådana åtgärder kan vara att bygga bort nivåkillnader i och utanför entrén.

Vidare bör krav ställas på god energieffektivitet hos sådana hissar som installeras med hjälp av särskilt statligt stöd.

Bidrag bör kunna lämnas i samband med underhåll samt om-, till- och påbyggnad av flerfamiljshus som är högre än två våningar samt vid påbyggnad av flerfamiljshus som har två våningar. Bidrag bör kunna lämnas endast i kombination med andra stödberättigade underhålls-, om- och tillbyggnadsåtgärder som berör huset eller byggnaden, dvs. inte bara ombyggnader eller underhåll av de enskilda lägenheterna.

En rimlig nivå på ett statligt bidrag torde ligga någonstans mellan en femtedel och en tredjedel av en total godkänd installationskostnad. Bidrag bör beräknas på hela installationskostnaden till den del denna inte överstiger 1 000 000 kronor. Hänsyn bör härvid dock tas till andra särskilda investeringsstöd som också kommer sökanden till del. Regeringen avser att i en förordning precisera bidragets utformning, särskilt villkoren för att stöd till installation av hissar skall kunna lämnas, liksom storleken på bidraget.

Ekonomiska konsekvenser

Nyinstallation av en hiss kostar, enligt Boverkets bedömning, minst 1 000 000 kronor. Statens kostnader ram begränsas till 30 000 000 kronor för hissinstallationer som påbörjas under 2004. Då det tar tid att organisera sådana större underhålls-, ombyggnads- och tillbyggnadsåtgärder som är en förutsättning för hissbidraget är det rimligt att anta att större delen av ansökningarna kommer att avse installationer som färdigställs efter 2004. Budgetbelastningen kommer således huvudsakligen att avse 2005.

Regeringen bör bemyndigas att besluta om bidrag till installation av hissar som medför utgifter på högst 29 000 000 kronor efter 2004. Utbetalning av bidrag kommer knappast att ske under 2004. Ett nytt ramanslag med ett formellt anslagsbelopp bör dock anvisas för 2004 för att ge bemyndigandet en lämplig anknytning till statsbudgeten. Regeringen avser att återkomma till frågan om ytterligare medel på anslaget i budgetpropositionen för 2005.

Förslagens förhållande till EG:s statsstödsregler

Den tänkta förordningen om det nya hissbidraget avses träda i kraft den 1 juli 2004. Förslaget kommer dock att anmälas till Europeiska kommissionen för godkännande i enlighet med EG-fördragets artikel 88.3. Ett sådant godkännande måste erhållas innan förordningen kan träda i kraft. Godkännande förutsätts kunna ske i sådan tid att den tänkta förordningen kan träda i kraft vid nämnda tidpunkt. Det går dock inte att med säkerhet ange när ett godkännande kan föreligga. Det finns en risk för att ett godkännande lämnas så sent att förordningen kan träda i kraft först efter den 1 juli 2004.

Investeringsstimulans till ombyggnad av vissa utrymmen till bostadslägenheter

Regeringens förslag: Investeringsstimulansen för byggande av mindre hyresbostäder och studentbostäder utvidgas till att omfatta även ombyggnad av vindsutrymmen och lokaler till bostäder i hus som huvudsakligen innefattar bostäder.

I de fall ombyggnaden resulterar i nytillskott av vanliga hyreslägenheter skall fastighetsägaren eller tomträttshavaren även kunna beviljas investeringsbidrag enligt samma regler som för anordnande av bostäder i övrigt.

Samma villkor skall ställas på sådan ombyggnad som för övriga projekt för vilka investeringsstimulans och investeringsbidrag medges.

De föreslagna ändringarna träder i kraft den 1 juli 2004 och gäller för projekt som påbörjas från och med den 1 januari 2004.

Ärendet och dess beredning: Inom Regeringskansliet har promemorian *Investeringsstimulans till ombyggnad av vissa utrymmen till bostadslägenheter* upprättats (dnr Fi2004/320). I promemorian föreslås en mindre utvidgning av stimulansen genom att ombyggnad av vindar och lokaler i vad som helt eller huvudsakligen är bostadshus bör omfattas dels av investeringsstimulans enligt förordningen (2003:506) om investeringsstimulans för byggande av mindre hyresbostäder och studentbostäder, dels av investeringsbidrag enligt förordningen (2001:531) om statligt

investeringsbidrag för byggande av bostäder som upplåts med hyresrätt i områden med bostadsbrist.

Promemorian har remissbehandlats varefter ett remissmöte har hållits. En sammanställning över de synpunkter som framfördes vid remissmötet och de skriftliga remissvar som har lämnats in finns tillgängliga i Finansdepartementet (dnr Fi2004/320). Förslaget har anmälts till EG-kommissionen, som bedömt att förändringen faller inom ramen för det godkännande av förslaget om en investeringsstimulans som kommissionen lämnade 2003.

Förslagen i promemorian: Överensstämmer med regeringens förslag.

Remissinstanserna: Den övervägande majoriteten av remissinstanserna är positiva till eller har inga invändningar mot promemorians förslag. *Kammarrätten i Göteborg* pekar dock särskilt på behovet av att införa en möjlighet till domstolsprövning av beslut om investeringsstöd. *Stockholms Studentkårers Centralorganisation (SSCO)* anser att man även bör godta att studentbostäder förmedlas av eller i samarbete med studentkårer/nationer eller deras samarbetsorgan, eller av stiftelser eller bolag knutna till dessa. *Fastighetsägarna Sverige* har påtalat vissa oklarheter i regelverket när det gäller ytberäkningen.

Bakgrund: En investeringsstimulans för att främja byggande av mindre hyresbostäder och studentbostäder infördes 2003 (prop. 2002/03:98, bet. 2002/03:BoU9, rskr. 2002/03:215).

Investeringsstimulansen är riktad till fastighetsägare eller tomträtthavare för anordnande av bostäder som upplåts med hyresrätt i tillväxtområden med bostadsbrist. Med anordnande avses nybyggnad och ombyggnad av byggnad som tidigare till övervägande del använts för andra ändamål än bostäder. Stimulansen kan även lämnas för anordnande av studentbostäder på eller i anslutning till orter med universitet eller högskola. Bostädernas lägenhetsarea får inte överstiga 70 kvadratmeter och huvudregeln är att bostäderna skall vara avsedda för permanent bruk och självständigt boende som är garanterat genom hyresavtal av normalt slag.

Även det befintliga investeringsbidraget för byggande av bostäder som upplåts med hyresrätt i områden med bostadsbrist gäller numera ombyggnader till bostäder av byggnad som tidigare till övervägande del använts för andra ändamål än

bostäder. Investeringsstimulansen kan kombineras med reducerat investeringsbidrag.

Skälen för regeringens förslag: Under den tid som gått sedan investeringsstimulansen infördes har det uppmärksamats att ett antal projekt som enbart eller delvis innefattar ombyggnad av främst vindar till bostäder, i första hand studentlägenheter, inte har kommit till stånd. Det har också påpekats att motsvarande även gäller ombyggnader av enstaka lokaler i vad som helt eller huvudsakligen utgör bostadshus. Dessa projekt omfattas inte av bestämmelserna om investeringsbidraget eller investeringsstimulansen enligt deras nuvarande utformning, vilket sannolikt inneburit att sådana ombyggnader inte har kommit igång.

Mot bakgrund av den bristsituation som i dag finns i många tillväxtregioner, inte minst när det gäller studentbostäder, är det angeläget att denna begränsning i regelverken tas bort. Varje ny bostad innebär ett viktigt tillskott i regioner med bostadsbrist.

I den mån sådan ombyggnad resulterar i vanliga hyresbostäder eller studentbostäder anser regeringen att fastighetsägaren eller tomträtthavaren bör kunna beviljas investeringsstimulans respektive investeringsbidrag enligt samma regler som gäller för övrigt anordnande av bostäder.

Kammarrätten i Göteborgs synpunkt om införandet av domstolsprövning togs under övervägande redan då investeringsstimulansen infördes 2003. Regeringen anser att det inte finns anledning att återigen pröva frågan i samband med den begränsade förändring som nu föreslås.

SSCO anser att man för förmedling av studentbostäder även bör godta att dessa förmedlas av eller i samarbete med studentkårer/nationer eller deras samarbetsorgan, eller av stiftelser eller bolag knutna till dessa. Kravet att bostäder som får investeringsstimulans eller investeringsbidrag skall förmedlas via den kommunala bostadsförmedlingen eller i samarbete med kommunen har tillkommit för att säkerställa att de på så vis anordnade bostäderna kan komma de hushåll till del som har störst behov.

Inget i regelverket hindrar dock att kommunerna själva medger att studentlägenheter förmedlas på det sätt som SSCO beskriver. Har en kommun gått med på sådant förfarande när det gäller förmedling av studentlägenheter bör för-

ordningens krav på samarbete med kommunen anses uppfyllt. Någon ändring av det slag som föreslås är därför inte nödvändig.

Fastighetsägarna Sverige har i sitt yttrande påtalat vissa oklarheter i regelverket när det gäller ytberäkningen. Det är angeläget att eventuella oklarheter i regelverket förtydligas. Regeringen avser att i samband med förordningsarbetet överväga behovet av förtydligande.

Ekonomiska konsekvenser

Den samlade belastningen på statsbudgeten beror på storleken på det ökade ombyggnad av lokaler och vindsutrymmen till bostäder till följd de föreslagna förändringarna. En realistisk bedömning med utgångspunkt i de ombyggnader som skett hittills med statligt stöd är att den samlade budgetbelastningen för perioden fram till och med 2006 bör stanna vid högst 20 miljoner kronor. Intäktsbortfallet bedöms ligga inom ramen för den bedömning som gjordes i propositionen Åtgärder för att främja byggande av mindre hyresbostäder och studentbostäder (prop. 2002/03:98).

Effekterna för länsstyrelserna, Boverket och Skatteverket bedöms vara begränsade varför ytterligare resurser till dessa myndigheter med anledning av de föreslagna förändringarna inte föreslås.

7.1.16 Utgiftsområde 20 Allmän miljö- och naturvård

26:2 Forskningsrådet för miljö, areella näringar och samhällsbyggande: Forskning (bemyndigande)

I statsbudgeten för innevarande år finns för detta ändamål uppfört ett ramanslag på 296 426 000 kronor. Vidare har regeringen ett bemyndigande att ingå ekonomiska förpliktelser som inklusive tidigare gjorda åtaganden medför utgifter på högst 180 000 000 kronor under 2005, högst 60 000 000 kronor under 2006 och högst 40 000 000 kronor under 2007.

Regeringens förslag: Regeringen bemyndigas att under 2004 för ramanslaget 26:2 *Forskningsrådet för miljö, areella näringar och samhällsbyggande: Forskning* ingå ekonomiska förpliktelser som inklusive tidigare gjorda åtaganden medför utgifter på högst 260 000 000 kronor under 2005, högst 126 000 000 kronor under 2006, högst 70 000 000 kronor under 2007, högst 15 000 000 kronor under 2008 och högst 15 000 000 kronor under 2009.

Skälen för regeringens förslag: För att underlätta planering, upphandling och genomförande av långsiktiga forskningsprojekt behöver regeringen kunna ingå mer omfattande och mer långsiktiga förpliktelser. Regeringen bör därför bemyndigas att 2004 för anslaget 26:2 *Forskningsrådet för miljö, areella näringar och samhällsbyggande: Forskning* ingå ekonomiska förpliktelser som inklusive tidigare gjorda åtaganden medför utgifter på högst 260 000 000 kronor under 2005, högst 126 000 000 kronor under 2006, högst 70 000 000 kronor under 2007, högst 15 000 000 kronor under 2008 och högst 15 000 000 kronor under 2009.

34:1 Naturvårdsverket

I statsbudgeten för innevarande år finns för detta ändamål uppfört ett ramanslag på 323 434 000 kronor.

Regeringens förslag: Anslaget 34:1 *Naturvårdsverket* ökas med 5 700 000 kronor.

Skälen för regeringens förslag: Naturvårdsverket deltar i arbetet med att genomföra EU:s direktiv för handel med utsläppsrätter (2003/04/EG) i enlighet med riktlinjerna i propositionen Riktlinjer för genomförande av EG:s direktiv om ett system för handel med utsläppsrätter för växthusgaser (prop. 2003/04:31). Naturvårdsverket behöver ytterligare resurser för att hantera dessa uppgifter. Anslaget 34:1 *Naturvårdsverket* bör därför ökas med 5 700 000 kronor.

Finansiering bör ske genom att anslaget 34:4 *Sanering och återställning av förorenade områden* minskas med motsvarande belopp.

34:3 Åtgärder för biologisk mångfald (bemyndigande)

I statsbudgeten för innevarande år finns för detta ändamål uppfört ett ramanslag på 1 441 197 000 kronor. Vidare har regeringen ett bemyndigande att ingå ekonomiska förpliktelser som inklusive tidigare gjorda åtaganden medför utgifter på högst 120 000 000 kronor under 2005.

Regeringens förslag: Regeringen bemyndigas att under 2004 för ramanslaget 34:3 *Åtgärder för biologisk mångfald* ingå ekonomiska förpliktelser i samband med förvärv av eller intrångsersättning i ur naturvårdssynpunkt värdefulla naturområden som inklusive tidigare gjorda åtaganden medför utgifter på högst 520 000 000 kronor under 2005.

Skälen för regeringens förslag: För att säkerställa förutsättningarna för fortsatt hög takt i arbetet med skydd av ur naturvårdssynpunkt värdefulla naturområden, behöver större åtaganden om förvärv m.m. kunna göras. Regeringen bör därför bemyndigas att under 2004 för anslaget 34:3 *Åtgärder för biologisk mångfald* ingå ekonomiska förpliktelser i samband med förvärv av eller intrångsersättning i ur naturvårdssynpunkt värdefulla naturområden som inklusive tidigare gjorda åtaganden medför utgifter på högst 520 000 000 kronor under 2005.

34:5 Miljöforskning (bemyndigande)

I statsbudgeten för innevarande år finns för detta ändamål uppfört ett ramanslag på 84 050 000 kronor. Vidare har regeringen ett bemyndigande att ingå ekonomiska förpliktelser på högst 65 000 000 kronor under perioden 2005–2007.

Regeringens förslag: Regeringen bemyndigas att under 2004 för ramanslaget 34:5 *Miljöforskning* ingå ekonomiska förpliktelser i samband med planering, upphandling och genomförande av forskningsprojekt som inklusive tidigare gjorda åtaganden medför utgifter på högst 60 000 000 kronor under 2005, högst 40 000 000 kronor under 2006 och högst 30 000 000 kronor under 2007.

Skälen för regeringens förslag: Antalet forskningsprogram som finansieras under anslaget har ökat. Genomförandeperioder för forskningsprogram är ca 4–6 år varför flerårsplanering krävs. För att forskningsprogrammen skall kunna planeras bättre behöver bemyndigandet ökas till 130 000 000 kronor. Regeringen bör därför bemyndigas att under 2004 för anslaget 34:5 *Miljöforskning* ingå ekonomiska förpliktelser i samband med planering, upphandling och genomförande av forskningsprojekt som inklusive tidigare gjorda åtaganden medför utgifter på högst 60 000 000 kronor under 2005, högst 40 000 000 kronor under 2006 och högst 30 000 000 kronor under 2007.

34:7 Internationellt miljösamarbete

I statsbudgeten för innevarande år finns för detta ändamål uppfört ett ramanslag på 66 434 000 kronor.

Regeringens förslag: Anslaget 34:7 *Internationellt miljösamarbete* ökas med 5 800 000 kronor.

Anslaget 34:4 *Sanering och återställning av förorenade områden* minskas med 11 500 000 kronor.

Skälen för regeringens förslag: Anslaget 34:7 *Internationellt miljösamarbete* behöver ökas med 5 800 000 kronor för att finansiera kostnader för Sveriges deltagande i FN:s miljöprogram UNEP samt medlemsavgift till Internationella Atomenergiorganet IAEA.

För att finansiera denna ökning och ökningen av anslaget 34:1 *Naturvårdsverket* bör anslaget 34:4 *Sanering och återställning av förorenade områden* minskas med 11 500 000 kronor.

34:13 Stöd till klimatinvesteringar (bemyndigande)

I statsbudgeten för innevarande år finns för detta ändamål uppfört ett ramanslag på 340 000 000 kronor. Vidare har regeringen ett bemyndigande att ingå ekonomiska förpliktelser på högst 350 000 000 kronor under perioden 2005–2009.

Regeringens förslag: Regeringen bemyndigas att under 2004 för ramanslaget 34:13 *Stöd till klimatinvesteringar* ingå ekonomiska förpliktelser i samband med beslut om stöd till klimatinvesteringar som inklusive tidigare gjorda åtaganden medför utgifter på högst 713 000 000 kronor under perioden 2005–2009.

Skälen för regeringens förslag: Klimatinvesteringsprogrammen är fleråriga och för att beslut om ytterligare projektstöd skall kunna fattas behöver bemyndigandet höjas. Regeringen bör därför under 2004 för anslaget 34:13 *Stöd till klimatinvesteringar* få ingå ekonomiska förpliktelser i samband med beslut om stöd till klimatinvesteringar som inklusive tidigare gjorda åtaganden medför utgifter på högst 713 000 000 kronor under perioden 2005–2009.

7.1.17 Utgiftsområde 21 Energi

35:8 Energipolitiskt motiverade internationella klimatinsatser

I statsbudgeten för innevarande år finns för detta ändamål uppfört ett ramanslag om 50 000 000 kronor.

Regeringens förslag: Anslaget 35:8 *Energipolitiskt motiverade internationella klimatinsatser* får även användas för att förbereda och introducera ett system för handel med utsläppsrätter.

Skälen för regeringens förslag: Ett system för handel med utsläppsrätter skall enligt EG-direktivet 2003/87/EG om ett system för handel med utsläppsrätter för växthusgaser inom gemenskapen introduceras så att handeln kan inledas 1 januari 2005. Systemet skall inledningsvis omfatta vissa energiintensiva industrier samt el- och värmeproduktion. I enlighet med riktlinjerna i propositionen Riktlinjer för genomförande av EG:s direktiv om ett system för handel med utsläppsrätter för växthusgaser (prop. 2003/04:31) krävs vissa förberedelser vid berörda myndigheter för att introducera ett sådant system. Det europeiska systemet för utsläppshandel innebär att Kyotoprotokollets flexibla mekanismer tillämpas. Utsläppsrätter från de projektbaserade mekanismerna kommer

att erkännas för användning i detta system enligt de närmare bestämmelser som antas av Europaparlamentet och rådet på förslag från kommissionen. Anslaget 35:8 *Energipolitiskt motiverade internationella klimatinsatser* bör få användas för att finansiera nödvändiga förberedelser.

7.1.18 Utgiftsområde 22 Kommunikationer

36:2 Vaghållning och statsbidrag (låneram)

I statsbudgeten för innevarande år finns för detta ändamål uppfört ett ramanslag på 15 564 276 000 kronor.

Regeringens förslag: Regeringen får under 2004 besluta om en låneram i Riksgäldskontoret om högst 8 500 000 000 kronor för de prioriterade vägprojekten E6 delen Rabbaldshede–Hogdal, E20 delen Tollered–Alingsås samt genom Alingsås, Rv40 delen Brämhult–Hester, Rv40 delen Haga–Ljungarum, Rv45 delen Angeredsbron–Älvängen, Rv44 delen Båberg–Väneryr samt Rv49 Skara–Varnhem.

Anslaget 36:2 *Vaghållning och statsbidrag* får även användas till bidrag för omprövningsförrättningar av enskilda vägar.

Skälen för regeringens förslag: Regeringen beslöt i februari 2004 om väginvesteringar för planperioden 2004–2013. För att möjliggöra tidiga byggstarter av ett antal prioriterade projekt behöver vissa investeringar finansieras med lån. Dessa vägprojekt är E6 delen Rabbaldshede–Hogdal (3 025 miljoner kronor), E20 delen Tollered–Alingsås samt genom Alingsås (690 miljoner kronor), Rv40 delen Brämhult–Hester (1 585 miljoner kronor), Rv40 delen Haga–Ljungarum (230 miljoner kronor), Rv45 delen Angeredsbron–Älvängen (2 397 miljoner kronor), Rv44 delen Båberg–Väneryr (310 miljoner kronor) samt Rv49 Skara–Varnhem (263 miljoner kronor). Projekten är kostnadsberäknade i 2004 års priser och beloppsfördelningen mellan projekten är ungefärlig.

Regeringen bör under 2004 få besluta om att ta upp lån i Riksgäldskontoret om sammantaget 8 500 000 000 kronor för dessa projekt. De olika lånedelarna skall återbetalas i jämn takt under 25

år med start vid tidpunkten när respektive vägprojekt färdigställs.

Vägföreningar som har sina andelstal grundade på taxeringsvärden skall omprövas. För att underlätta och påskynda denna process har riksdagen beslutat (prop. 2000/01:1 utg.omr. 22, bet. 2000/01:TU1, rskr. 2000/01:80) att bidrag fick lämnas till omprövningsförrättningar av enskilda vägar under åren 2001–2003 till en sammanlagd kostnad på 25 miljoner kronor. Lantmäteriverket har anmält att omprövningsförrättningar har försenats och fördyrats och med anledning härav bör bidrag för ändamålet få betalas ut från anslaget 36:2 *Väghållning och statsbidrag* även under 2004.

36:4 Banverket: Banhållning och sektorsuppgifter (låneram)

I statsbudgeten för innevarande år finns för detta ändamål uppfört ett ramanslag på 8 484 123 000 kronor.

Regeringens förslag: Regeringen får under 2004 besluta om en låneram i Riksgäldskontoret om högst 17 000 000 000 kronor för de prioriterade järnvägsprojekten Hallsberg–Degerön, Mjölby–Motala, Trollhättan–Göteborg samt järnvägsprojekt i Stockholmsregionen.

Skälen för regeringens förslag: Regeringen beslöt i februari 2004 om järnvägsinvesteringar för planperioden 2004–2014. För att möjliggöra tidiga byggstartar av ett antal prioriterade projekt behöver vissa investeringar finansieras med lån. Dessa järnvägsprojekt är Hallsberg–Degerön (2 068 miljoner kronor), Mjölby–Motala (1 107 miljoner kronor), Trollhättan–Göteborg (5 100 miljoner kronor) samt järnvägsprojekt i Stockholmsregionen (8 725 miljoner kronor). Projekten är kostnadsberäknade i 2004 års priser och beloppsfördelningen mellan projekten är ungefärlig.

Regeringen bör under 2004 få besluta om att ta upp lån i Riksgäldskontoret för dessa projekt om sammanlagt 17 000 000 000 kronor. De olika lånedelarna skall återbetalas i jämn takt under 25 år med start vid tidpunkten när respektive banprojekt färdigställs.

36:12 Rikstrafiken: Trafikupphandling

I statsbudgeten för innevarande år finns för detta ändamål uppfört ett ramanslag på 793 000 000 kronor.

Regeringens förslag: Anslaget 36:12 *Rikstrafiken: Trafikupphandling* ökas med 5 000 000 kronor. Finansiering sker genom att anslaget 36:1 *Vägverket: Administration* minskas med 5 000 000 kronor.

Skälen för regeringens förslag: För att utöka möjligheterna att upphandla kollektiv persontrafik bör anslaget 36:12 *Rikstrafiken: Trafikupphandling* ökas med 5 000 000 kronor. Finansiering bör ske genom att anslaget 36:1 *Vägverket: Administration* minskas med motsvarande belopp.

36:16 Järnvägsstyrelsen (nytt anslag)

Något anslag för detta ändamål finns inte uppfört i statsbudgeten för innevarande år.

Regeringens förslag: Ett nytt ramanslag på 20 000 000 kronor benämnt 36:16 *Järnvägsstyrelsen* förs upp i statsbudgeten. Finansiering sker genom att anslaget 36:3 *Banverket: Administration* minskas med 5 000 000 kronor och anslaget 36:4 *Banverket: Banhållning och sektorsuppgifter* minskas med 15 000 000 kronor.

Skälen för regeringens förslag: Regeringen har nyligen överlämnat propositionen Järnvägslag (prop. 2003/04:123). Förslaget innebär bl.a. att en sektorsspecifik lag om järnvägar skall ge klarare regler för att bedriva verksamhet inom järnvägssektorn och åstadkomma en tydlig och ändamålsenlig järnvägsstruktur. Regeringens avsikt är att en ny myndighet, Järnvägsstyrelsen, skall inrättas för att handlägga uppgifter enligt den nya järnvägslagen.

Den nya myndigheten kommer att ta över de uppgifter som i dag utförs av Järnvägsinspektionen och Tågtrafikledningen inom Banverket och dessa enheter kommer därmed att upphöra. Till detta kommer ett antal nya uppgifter som rör bl.a. marknadsövervakning och registerföring. Regeringen planerar att

inrätta den nya myndigheten den 1 juli 2004 då den nya lagstiftningen beräknas träda i kraft.

Regeringen anser därför att ett anslag för den nya myndigheten bör föras upp. För innevarande år bedöms medelsbehovet vara 20 miljoner kronor. Finansiering bör ske genom att anslaget 36:3 *Banverket: Administration* minskas med 5 000 000 kronor och anslaget 36:4 *Banverket: Banhållning och sektorsuppgifter* minskas med 15 000 000 kronor. Minskningen av anslagen motsvaras till stor del av att uppgifter som utförs av Banverket överförs till den nya myndigheten.

Låneram för fyra SJ-bolag

Regeringens förslag: Regeringen får under 2004 besluta om låneramar i Riksgäldskontoret för Euromaint AB, Green Cargo AB, Jernhusen AB och AB Swedcarrier för 2005 och 2006 som sammanlagt uppgår till högst 2 300 000 000 kronor.

Skälen för regeringens förslag: Huvuddelen av Statens järnvägars verksamhet bolagiserades vid årsskiftet 2000/2001. De nya SJ-bolagen har sedan 2001 låneramar i Riksgäldskontoret. För SJ AB finns en låneram på 2 000 miljoner kronor för perioden 2004–2007. För de övriga bolagen, dvs. Euromaint AB, Green Cargo AB, Jernhusen AB och AB Swedcarrier finns en samlad låneram på 6 550 miljoner kronor för 2004. Inriktningen är emellertid att bolagen skall finansiera sig på den öppna kreditmarknaden. Jernhusen AB och Green Cargo AB gör också detta till större delen.

En fortsatt finansiering på den öppna kreditmarknaden förutsätter dock att bolagen ännu några år har kvar en lånemöjlighet i Riksgäldskontoret som vid behov kan utnyttjas. För att stabilitet skall skapas i finansieringsförutsättningarna behöver redan nu beslut tas om låneramar för 2005 och 2006. Tidsförhållandena gör det inte praktiskt möjligt att behandla denna fråga i budgetpropositionen för 2005.

Regeringen anser därför att Euromaint, Green Cargo, Jernhusen och Swedcarrier behöver tillförsäkras en samlad låneram på 2 300 miljoner kronor för 2005 och 2006. Det bör ankomma på regeringen att inom denna ram besluta om låneutrymme för de olika bolagen.

Avveckling av VTI Utveckling AB

Regeringens förslag: Regeringen får besluta att VTI Utveckling AB skall avvecklas.

Skälen för regeringens förslag: VTI Utveckling AB bildades efter ett riksdagsbeslut 1983. Statens väg- och trafikforskningsinstitut (VTI) förvaltar bolagets aktier. Enligt bolagsordningen skall bolaget bedriva försäljning av forskningsprodukter inom väg- och trafikområdet och annan därmed förenlig verksamhet.

Bolagets största verksamhet har varit seminarie- och konferensverksamhet. Den största enskilda transportrelaterade konferensen var det årligen återkommande Transportforum i Linköping. Försäljning av forskningsprodukter inom väg- och trafikområdet har varit av mindre omfattning.

Mot bakgrund av det begränsade behov som finns av bolaget bör det avvecklas. Transportforum och andra konferenser och seminarier arrangeras numera av VTI. Någon försäljningsverksamhet av forskningsprodukter förekommer inte. Slutreglering av kvarvarande fordringar och skulder i bolaget pågår.

Om ett överskott kvarstår när avvecklingen är klar kommer det att föras till inkomsttittel 2811 *Övriga inkomster av statens verksamhet*.

Förslag till lag om ändring i lagen (2000:1335) om kreditering på skattekonto av stöd till kommuner för anläggande av telenät

Förslag till lag om ändring i lagen (2000:1380) om skattereduktion för utgifter för vissa anslutningar för tele- och datakommunikation

Regeringens förslag: Möjligheten att ge kommunerna stöd till telenät genom att deras skattekonto krediteras förlängs med ett år så att perioden omfattar den 1 juli 2000–31 december 2006.

Även möjligheten för fysiska och juridiska personer att få skattereduktion för utgifter för vissa anslutningar för tele- och datakommunikation förlängs med ett år. Denna ändring möjliggör att skattereduktion även ges vid debitering av slutlig skatt på grund av 2007 års taxering.

Ärendet och dess beredning: Metoden att ge stöd genom kreditering på skattekonto samt genom skattereduktion regleras i lag. Förslagen till lagändring är av så enkel utformning att Lagrådets hörande skulle sakna betydelse. Något yttrande från Lagrådet har därför inte inhämtats.

Skälen för regeringens förslag: Enligt lagen (2000:1335) om kreditering på skattekonto av stöd till kommuner för anläggande av lokala telenät avsåg stödet först åtgärder som utfördes under perioden den 1 juli 2000–31 december 2004. De närmare villkoren för stödet framgår av förordningen (2000:1469) om stöd till kommuner för anläggande av lokala telenät.

Sedan lagen antogs har förutsättningarna för en snabb bredbandsutbyggnad förändrats. Framför allt har marknadsaktörernas intresse minskat väsentligt. Riksdagen beslutade därför att ändra lagen (2000:1335) om kreditering på skattekonto av stöd till kommuner för anläggande av lokala telenät så att stödet förlängdes och kom att avse perioden 1 juli 2000 till 31 december 2005 (prop. 2001/02:1 utg.omr. 22, bet. 2001/02:TU1, rskr. 2001/02:125).

Genom lagen (2000:1380) om skattereduktion för utgifter för vissa anslutningar för tele- och datakommunikation kan fysiska och juridiska personer få skattereduktion för höga anslutningskostnader. Riksdagen har förlängt möjligheten till skattereduktion vid två tillfällen. Senast genom att ändra lagen på så sätt att reduktionen ges även vid debiteringen av slutlig skatt på grund av 2004 års taxering (prop. 2002/03:1 utg.omr. 22, bet. 2002/03:FiU1, rskr. 2002/03:24).

De skäl som anfördes för tidigare förlängningar gäller fortfarande och det är regeringens uppfattning att tiden bör utsträckas ytterligare ett år för att ge kommunerna tid att genomföra satsningen på ett optimalt sätt, särskilt i beaktande av den beslutade omdisponeringen om sammanlagt 500 miljoner kronor under 2004 och 2005 (prop. 2003/04:1 utg.omr. 22, bet. 2003/04:TU1, rskr. 2003/04:75). Regeringen bedömer det även som ändamålsenligt att skattereduktionen för höga anslutningskostnader för fysiska och juridiska personer löper under samma period. Förlängningarna innebär inte någon förändring av den beräknade ekonomiska ramen.

Lagförslag i ärendet finns i avsnitt 3.4 och 3.5.

7.1.19 Utgiftsområde 23 Jord- och skogsbruk, fiske med anslutande näringar

26:1 Forskningsrådet för miljö, areella näringar och samhällsbyggande: Forskning och samfinansierad forskning (bemyndigande)

I statsbudgeten för innevarande år finns för detta ändamål uppfört ett ramanslag på 232 458 000 kronor. Vidare har regeringen ett bemyndigande att ingå ekonomiska förpliktelser på högst 300 000 000 kronor för 2005–2007.

Regeringens förslag: Regeringen bemyndigas att under 2004 för ramanslaget 26:1 *Forskningsrådet för miljö, areella näringar och samhällsbyggande: Forskning och samfinansierad forskning* ingå ekonomiska förpliktelser i samband med planering, upphandling och genomförande av forskningsprojekt som inklusive tidigare gjorda åtaganden medför utgifter på högst 220 000 000 kronor under 2005, högst 150 000 000 kronor under 2006, högst 95 000 000 kronor under 2007 och högst 45 000 000 kronor under 2008.

Skälen för regeringens förslag: Den tidigare tidsbegränsade satsningen på forskning om ekologisk produktion gäller fr.o.m. 2004 utan tidsbegränsning. Vidare kommer ett nytt ramavtal att slutas för den kommande fyraårsperioden om den samfinansierade forskningen. Detta medför att ett större bemyndigandebelopp behövs och att åtaganden kan göras för något längre tid. Regeringen bör därför ha möjlighet att under 2004 för ramanslaget 26:1 *Forskningsrådet för miljö, areella näringar och samhällsbyggande: Forskning och samfinansierad forskning* ingå ekonomiska förpliktelser i samband med planering, upphandling och genomförande av forskningsprojekt som inklusive tidigare gjorda åtaganden medför utgifter på högst 220 000 000 kronor under 2005, högst 150 000 000 kronor under 2006, högst 95 000 000 kronor under 2007 och högst 45 000 000 kronor under 2008.

45:1 Främjande av rennäringen m.m.

I statsbudgeten för innevarande år finns för detta ändamål uppfört ett ramanslag på 37 000 000 kronor.

Regeringens förslag: Anslaget 45:1 *Främjande av rennäringen m.m.* ökas med 10 000 000 kronor.

Skälen för regeringens förslag: Från anslaget finansieras bl.a. pristillägg för renkött. Pristillägget halverades i slutet av 2003 som följd av den gynnsamma prisutvecklingen under perioden 1993-2002. Priserna sjönk dock av flera skäl drastiskt i november förra året. Pristillägget på renkött bör därför nu åter höjas till tidigare nivå. För att göra det möjligt att höja pristillägget anser regeringen att anslaget 45:1 *Främjande av rennäringen m.m.* bör ökas med 10 000 000 kronor.

Avgiftsintäkter från pass för sällskapsdjur

Regeringens förslag: Regeringen får besluta om dispositionen av avgiftsintäkterna från pass för sällskapsdjur som Statens jordbruksverk tillhandahåller.

Skälen för regeringens förslag: Enligt Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 998/2003 av den 26 maj 2003 om djurhälsovillkor som skall tillämpas vid transporter av sällskapsdjur utan kommersiellt syfte och om ändring av rådets direktiv 92/65/EEG (EUT L 146, 13.6.2003, s. 1, Celex 32003R0998) skall sällskapsdjur åtföljas av ett pass vid transporter mellan EU-länder. Av passen skall bl.a. djurens identitet och utförda vaccinationer framgå. Jordbruksverket kommer att tillhandahålla passen, vilka därefter kommer att utfärdas av veterinärer förordnade av Jordbruksverket. Förordningen skall börja tillämpas den 3 juli 2004.

Jordbruksverkets hantering av pass för sällskapsdjur kommer att utgöra en egen och klart avgränsad verksamhet. Kostnader för hanteringen bör helt täckas av avgifterna för passen. Avgifterna utgör offentligt rättsliga avgifter. Verksamheten kommer att vara efterfrågestyrd och med en netto redovisning ges möjlighet att anpassa verksamheten till de skiftande förutsättningarna över tiden.

7.1.20 Utgiftsområde 24 Näringsliv

38:8 Patentbesvärsträtten

I statsbudgeten för innevarande år finns för detta ändamål uppfört ett ramanslag på 15 249 000 kronor.

Regeringens förslag: Anslaget 38:8 *Patentbesvärsträtten* ökas med 1 000 000 kronor. Finansiering sker genom att anslaget 38:3 *Institutet för tillväxtpolitiska studier: Förvaltningskostnader* minskas med 1 000 000 kronor.

Skälen för regeringens förslag: För att Patentbesvärsträtten även i fortsättningen skall kunna bedriva en effektiv verksamhet anser regeringen att anslaget 38:3 *Patentbesvärsträtten* behöver ökas med 1 000 000 kronor. Finansiering bör ske genom att anslaget 38:3 *Institutet för tillväxtpolitiska studier: Förvaltningskostnader* minskas med motsvarande belopp.

40:1 Marknadsdomstolen

I statsbudgeten för innevarande år finns för detta ändamål uppfört ett ramanslag på 8 942 000 kronor.

Regeringens förslag: Anslaget 40:1 *Marknadsdomstolen* ökas med 1 000 000 kronor. Finansiering sker genom att anslaget 38:2 *Näringslivsutveckling m.m.* minskas med 1 000 000 kronor.

Skälen för regeringens förslag: För att Marknadsdomstolen skall ha möjlighet att handlägga ett omfattande kartellmål behöver anslaget 40:1 *Marknadsdomstolen* ökas med 1 000 000 kronor. Finansiering bör ske genom att anslaget 38:2 *Näringslivsutveckling m.m.* minskas med motsvarande belopp.

40:3 Allmänna reklamationsnämnden

I statsbudgeten för innevarande år finns för detta ändamål uppfört ett ramanslag på 23 127 000 kronor.

Regeringens förslag: Anslaget 40:3 *Allmänna reklamationsnämnden* ökas med 1 100 000 kronor.

Skälen för regeringens förslag: För att Allmänna reklamationsnämnden skall kunna handlägga nya typer av försäkringsärenden behöver nämnden tillföras ökade resurser. Regeringen anser att anslaget 40:3 *Allmänna reklamationsnämnden* av detta skäl bör ökas med 1 100 000 kronor.

En förbättrad kapitalstruktur i statliga bolag

Regeringens förslag: Behållningen på det särskilda kontot i Riksgäldskontoret vid utgången av 2003 får användas även under 2004 för kapitaltillskott till SJ AB.

Regeringen får utnyttja kontot under 2004 genom att tillföra det medel för insatser i av staten hel- eller delägda bolag på de villkor som riksdagen tidigare fattat beslut om med följande två tillägg.

Kontot skall ha en kredit på högst 2 000 000 000 kronor under 2004. Om krediten utnyttjas skall den ha återbetalts inklusive ränta med extra utdelningar från statligt ägda bolag före utgången av 2004.

Den sammanlagda ramen för extra utdelningar som får tillföras kontot höjs därmed till totalt 5 000 000 000 kronor för 2003 och 2004.

Bakgrund: Med anledning av regeringens förslag i 2003 års ekonomiska vårproposition godkände riksdagen (bet. 2002/03:FiU21, rskr. 2002/03:235) att, i samband med en översyn av kapitalstrukturen i statligt ägda bolag, högst 3 000 miljoner kronor i form av extra utdelningar från de statliga bolagen 2003 fick överföras till ett särskilt konto i Riksgäldskontoret och användas för insatser i av staten hel- eller delägda bolag. Riksdagen ansåg att det fanns goda skäl att skapa en ordning som underlättar kapitalomstruktureringar i den statliga företagsfären genom att tillämpa specialdestination. Staten bör kunna agera på samma sätt som ett moderbolag som ger koncernbidrag till vissa dotterbolag och finansiera detta med medel från andra dotterbolag. Utskottet underströk dock att förslaget

bör ges en sådan form att riksdagens inflytande garanteras på ett rimligt sätt och att riksdagen ges möjlighet att utöva finansmakten på ett korrekt sätt. Av detta skäl skall riksdagen besluta om kapitaltillskott i varje enskilt fall. Vidare uttalade finansutskottet att underskott ej får uppkomma på kontot, dvs. någon kredit skall inte vara knuten till kontot. I den mån kapitaltillskott behövs och de ej kan finansieras med tillgängliga medel på kontot bör tillskottet i stället tillskjutas genom att anslag anvisas över statsbudgeten.

I ärendet uttalade riksdagen, vilket även upprepades vid behandlingen av budgetpropositionen för 2004 (bet. 2003/04:FiU1, rskr. 2003/04:42) att regeringen skall återkomma med en redovisning av hur kontot finansierats och utnyttjats.

Mot bakgrund av detta lämnar regeringen följande redovisning.

Finansiering av kapitaltillskott

I beslut den 12 november 2003 fastställde regeringen sitt förslag till vilka statliga bolag som skulle lämna extra utdelningar 2003 och till vilka belopp. Den 31 december 2003 hade 1 300 miljoner kronor satts in på kontot i Riksgäldskontoret. Dessa medel härrörde från extra utdelningar från statliga bolag. Därutöver hade Förvaltningsaktiebolaget Stattum tidigare, vid bolagsstämma den 18 juni 2003, beslutat om utdelning med 1 000 miljoner kronor som tillfördes samma konto.

De från de statliga bolagen uttagna beloppen framgår av följande sammanställning.

Bolag	Belopp (mnkr)
Förvaltningsaktiebolaget	
Stattum	1 000
Sveaskog AB	600
Vattenfall AB	190
LKAB	120
Systembolaget AB	120
Vin & Sprit AB	120
Vasakronan AB	100
Specialfastigheter AB	50
Summa	2 300

Lämnade kapitaltillskott

Riksdagen bemyndigade under 2003 regeringen att göra kapitalinsatser i Teracom AB med högst 500 miljoner kronor (prop. 2002/03:64, bet.

2002/03:KrU7, rskr. 2002/03:195 och prop. 2002/03:100, bet. 2003:/FiU21, rskr. 2002/03:235) och i SJ AB med högst 1 855 miljoner kronor (prop. 2002/03:86, bet. 2002/03:NU13, rskr. 2002/03:243).

Under 2003 lämnades kaptialtillskott med belopp som framgår av följande sammanställning.

Bolag	Belopp (mnkr)
SJ AB	1 555
Teracom AB	500
Summa	2 055

Vid utgången av 2003 fanns således en behållning på kontot som uppgick till 245 miljoner kronor. Dessa medel finns fortfarande på kontot.

Skälen för regeringens förslag: I riksdagsbeslutet angående SJ AB bemyndigades regeringen att betala ut högst 1 855 miljoner kronor. Härav skulle högst 300 miljoner kronor utbetalas när SJ AB utrett och redovisat konsekvenserna av att finansiera fordon via operationell lease i stället för att förvärva fordon. Bolaget inkom först i december 2003 med en skrivelse (dnr N2003/4678/SÄ) där bolaget utrett och redovisat konsekvenserna av de båda alternativen. Regeringen avser att besluta om de resterande 300 miljoner kronorna. Avsikten är att behållningen på kontot, 245 miljoner kronor, tillsammans med ytterligare 55 miljoner kronor skall kunna överföras till SJ AB.

Regeringen har nyligen överlämnat propositionen Medel från Fonden för den mindre skeppsfarten (prop. 2003/04:128). I propositionen föreslår regeringen att riksdagen godkänner att 55 miljoner kronor från Fonden för den mindre skeppsfarten får tillföras det särskilda kontot i Riksgäldskontoret för insatser i av staten hel- eller delägda bolag. Regeringen utgår från att förslaget behandlas i samband med 2004 års ekonomiska vårproposition.

Mot bakgrund av vad som nu anförts bör regeringen få utnyttja de medel som finns på kontot i Riksgäldskontoret för att kunna fullfölja kapitaltillskottet till SJ AB. Vidare bör regeringen få utnyttja kontot under 2004 genom att tillföra kontot medel för insatser i av staten hel- eller delägda bolag på de villkor och under

de förutsättningar som riksdagen tidigare fattat beslut om.

Med de åtgärder som nu beskrivits kommer 2 355 miljoner kronor att ha förts till och att ha tagits i anspråk från det särskilda kontot. För ytterligare kapitaltillskott 2004 skulle därmed återstå ett utrymme på 645 miljoner kronor under förutsättning att extra utdelningar på motsvarande belopp tillförs kontot.

I tillägg till de villkor och förutsättningar som riksdagen beslutat om ser sig regeringen föranledd att förorda att en kreditmöjlighet knyts till kontot i Riksgäldskontoret. Skälet härtill är att erfarenheten visat att det tar avsevärd tid att få till stånd väl underbyggda analyser av kapitalstrukturen i olika statliga bolag och att i korrekta former besluta om extra utdelningar. Behovet av att lämna kapitaltillskott däremot kan uppkomma med ganska kort varsel. I sådana situationer kan regeringen behöva ett handlingsutrymme. En lämpligt avpassad kredit knuten till kontot i Riksgäldskontoret utgör en teknisk lösning på detta problem.

Mot denna bakgrund anser regeringen att en kredit bör knytas till kontot i Riksgäldskontoret 2004. För att skapa tillräckligt handlingsutrymme bör krediten få uppgå till högst 2 000 000 000 kronor. Om kreditmöjligheten utnyttjas av regeringen skall hela den utnyttjade krediten ha återbetalats inklusive ränta före utgången av 2004 genom att extra utdelningar från statligt ägda företag tillförs kontot.

Tillsammans med den tidigare medgivna ramen på högst 3 miljarder kronor bör således högst 5 miljarder kronor i form av extra utdelningar från de statliga bolagen få tillföras det särskilda kontot i Riksgäldskontoret under 2003 och 2004.

Regeringen avser att inom kort återkomma till riksdagen med ett förslag om ianspråkstagande av medel i samband med omstrukturering av statliga bolag, där delar av återstående belopp inom ramen 5 miljarder kronor kan behöva tas i anspråk.

Regeringen avser vidare att i budgetproposition för 2005 återkomma med en rapportering av kontots finansiering och utnyttjande samt eventuella förslag om förlängning efter 2004 års utgång.

7.1.21 Utgiftsområde 25 Allmänna bidrag till kommuner

Förslag till lag om ändring i lagen (1995:1514) om generellt statsbidrag till kommuner och landsting

48:1 Generellt statsbidrag till kommuner och landsting

I statsbudgeten för innevarande år finns för detta ändamål uppfört ett ramanslag på 44 142 000 000 kronor.

Regeringens förslag: En bestämmelse tas in i lagen (1995:1514) om generellt statsbidrag till kommuner och landsting om att Skatteverket skall fatta ett nytt beslut om statsbidragets storlek om anslaget för statsbidraget ändras.

Anslaget 48:1 *Generellt statsbidrag till kommuner och landsting* minskas med 2 600 000 000 kronor.

Ärendet och dess beredning: Förslaget har utarbetats inom Regeringskansliet och under beredning av detta ärende har underhandskontakt tagits med Skatteverket.

Skälen för regeringens förslag: Inkomståret 2003 ökade kommunernas skatteintäkter på grund av övergången från skattefri folkpension och pensionstillskott till skattepliktig garanti-pension. En motsvarande förändring gjordes även för förtidspensioner som omvandlades till sjukersättningar. Dessutom medförde tredje steget i skattereformen samt omvandlingen av skattereduktionen för låg- och medelinkomsttagare till ett högre grundavdrag förändrade skatteintäkterna för kommunerna.

I budgetpropositionen för 2003 gjordes en preliminär reglering av det generella statsbidraget till kommuner och landsting för att neutralisera effekterna på det kommunala skatteunderlaget med anledning av pensionsreformen, höjda grundavdrag etc. Denna reglering innebar att det generella bidraget till kommuner och landsting minskades med 5 370 miljoner kronor. På uppdrag av Finansdepartementet och kommunförbunden har Statistiska centralbyrån (SCB) gjort en noggrann beräkning av effekterna av regeländringarna, enligt vilken pensionsomläggningen ökar kommunernas skatteintäkter med 14,2 miljarder kronor medan det högre

grundavdraget minskar intäkterna med 7,5 miljarder kronor. I budgetpropositionen för 2003 reglerades pensionsomläggningen preliminärt med 12,2 miljarder kronor och grundavdraget med 6,8 miljarder kronor. SCB:s beräkningar medför således att ytterligare $((14,2 - 12,2) + (6,8 - 7,5))$ 1,3 miljarder kronor skall regleras med kommunsektorn fr.o.m. 2003.

Denna slutreglering medför en minskning av anslaget med 1 300 000 000 kronor årligen fr.o.m. 2003. Under 2003 gjordes ingen slutlig reglering, varför slutregleringen 2004 bör avse såväl 2003 som 2004. Regleringen sker därför nu genom att anslaget 48:1 *Generellt statsbidrag till kommuner och landsting* minskas med 2 600 000 000 kronor. Regleringsbeloppet bör fördelas med 1 755 miljoner kronor för kommunerna och 845 miljoner kronor för landstingen.

Med anledning av ovanstående måste Skatteverket fatta ett nytt beslut angående statsbidragets storlek för bidragsåret 2004. En uttrycklig bestämmelse om detta bör tas in i lagen om generellt statsbidrag till kommuner och landsting, se avsnittet 3.6.

Tillfälligt sysselsättningsstöd till kommuner och landsting 2005

Regeringens förslag: Ett tillfälligt sysselsättningsstöd till kommuner och landsting utgår under 2005.

Skälen för regeringen förslag: Ett tillfälligt sysselsättningsstöd, bestående av ett generellt sysselsättningsstöd och ett nyanställningsstöd, infördes för kommuner och landsting för 2002 (prop. 2001/02:95, bet. 2001/02:FiU16, rskr. 2001/02:198). Stödet beslutas av Skatteverket efter ansökan av kommuner och landsting. Stödet tillgodoförs kommuner och landsting genom kreditering på deras skattekonton.

Stödet har förlängts t.o.m. 2004. För 2004 utgår stödet i form av generellt sysselsättningsstöd om 3,4 miljarder kronor. Stödet belastar statsbudgetens inkomstsida. Regeringen har i budgetpropositionen för 2004 aviserat en motsvarande höjning av det generella statsbidraget fr.o.m. 2005. Det nuvarande generella anställningsstödet upphör därmed.

Regeringen bedömer, mot bakgrund av utvecklingen på arbetsmarknaden, att ett tillfälligt

sysselsättningsstöd till kommuner och landsting bör utgå för 2005. Stödet bör utformas på samma sätt som tidigare, men ligga på en lägre nivå och beräknas till 1,5 miljarder kronor.

Krediteringen av kommunernas och landstingens skattekonton sker med stöd av den be-

fintliga lagen (2002:179) om kreditering på skattekonto av tillfälligt sysselsättningsstöd till kommuner och landsting. Förslaget föranleder dock en ändring i den förordning som reglerar beräkningsgrunderna för stödet.

